ЁШ ЛЕНИНЧИ

Ўзбекистон комсомол-ёшлари рўзномаси

1991 йил
1 май
Чоршанба
№ 67 (13.743).

Баҳоси:
Обуначига — 6 тийин.
Сотувга — 10 тийин.

• АССАЛОМУ АЛАЙКУМ, АЗИЗ МУШТАРИЙ! • السلام عليكم، عزيز موشترى !

Бу йил Тошкентда
1 Май намойиши
бўлмайди.
Лекин бу —
биз байрамни
нишонламаймиз
дегани эмас.
Албатта, нишонлаймиз.
Фақат аввалгилардан
фарқли ўлароқ,
оилада, дўстлар
даврасида
нишонлаймиз.
Тинчликни
ва меҳнатни алқаб
қадаҳ сўзлари айтамиз.
Дўстлик
ва биродарлик
ришталари
узилмаслиги ҳақида фикр
алмашамиз.
Ва табиийки,
хурсандчилик қиламиз.
Байрамингиз
қутлуғ бўлсин,
азизлар!

Суратчи:
Р. ЖУМАНИЁЗОВ.

КПСС МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИ ВА МАРКАЗИЙ НАЗОРАТ КОМИССИЯСИ ҚЎШМА ПЛЕНУМИНИНГ МЕҲНАТКАШЛАРНИНГ ХАЛҚАРО БИРДАМЛИК КУНИ — 1 МАЙ МУНОСАБАТИ БИЛАН ШЎРО ХАЛҚИГА

МУРОЖААТИ

Азиз ўртоқлар!

Юз йил муқаддам, 1891 йилнинг май ойида Петербург ишчилари, меҳнаткашларнинг Халқаро бирдамлик кунига бағишланган маёвкага чиқдилар. Бу Россияда Биринчи Май намойиши эди. Шўро ҳокимиятининг дастлабки йилидан буён шу кун умумхалқ байрами сифатида нишонланмоқда.

Бугунги куннинг қийинчиликлари ва муаммолари қалбимиздаги Биринчи Май идеаллари — тинчлик, меҳнат, тотувлик, ер юзидаги барча халқлар дўстлиги порлоқ идеалларни хиралаштирмаслиги керак.

Ҳурматли ватандошлар, сизларга мурожаат қилиб, фуқаролар тинчлиги ва миллий тотувликка эришиш йўлида куч-ғайратларни бирлаштиришга даъват этамиз. Заводлар ва фабрикаларнинг тўхтаб қўйилишига, шўро кишиларнинг бунёдкорлик меҳнати бузилишига йўл қўймаймиз. Мамлакатнинг келажаги ҳар биримизнинг қўлимиздадир.

Пленум коммунистларни, барча фуқароларни янгиланиш стратегиясининг бош мақсадларига эришиш учун — самарали иқтисодиётни, ҳуқуқий давлатни барпо этиш, халқнинг муносиб турмушини таъминлаш учун жипслашишга чақиради. Азиз ўртоқлар, мамлакатда конституциявий тартибнинг мустаҳкамланиши, халқнинг ССЖИ референдумида ифода этган иродасининг рўёбга чиқиши сизларнинг қатъият билан қилган амалий ва самарали ишингизга боғлиқ.

Бизнинг асосий даъватимиз Совет Иттифоқининг барча меҳнаткашларига қаратилган: Сизнинг уюшқоқлигингиз, сабр-бардошлигингиз, унумли меҳнатингиз — энг муҳим вазифаларни ҳал этишнинг, мамлакатни тангликдан олиб чиқишнинг қатъий кафолатидир. Ҳозирги вақтда дўстона мадад ва ўзаро ёрдам ҳар қачонгидан ҳам зарур. Шаҳар қишлоққа, қишлоқ шаҳарга ёрдам берсин. Фақат шундай қилганимиздагина халқнинг ва ҳар бир оиланинг фаровонлигини таъминлаймиз.

Пленум амалда ватанпарварлик мавқеида турган барча сиёсий кучлар ва ҳаракатларга мурожаат қилиб, Ватан учун қийин пайтда унга ёрдам беришни таклиф қилади. Биринчи Май меҳнаткаш инсон туб манфаатлари ва орзу-умидлари билан ҳақиқий бирдамликни намойиш қилиш учун ажойиб сабабдир.

Азиз ватандошлар, сизларга мурожаат қилиб, Биринчи Май байрамини Иттифоқимизни, мамлакатимиздаги халқлар дўстлиги ва қардошлигини мустаҳкамлаш белгиси остида ўтказишга чақирамиз.

Яшасин Биринчи Май — меҳнаткашларнинг Халқаро бирдамлик куни!

Президент Кенгашининг мажлиси

● 29 апрель куни Ўзбекистон ССЖ Президент Кенгашининг мажлиси бўлди. Унда жумҳурият аҳолисини ижтимоий жиҳатдан ҳимоя қилишга доир бир қанча масалалар кўриб чиқилди.

Ўзбекистон ССЖ Президентининг «Бошланғич синфлар ўқитувчиларининг иш ҳақини ошириш тўғрисида»ги ва «Барча турдаги мактаб ўқитувчиларига, болалар уйларининг тарбиячиларига қўшимча имтиёзлар, юқори синфларнинг ўқитувчилари иш ҳақини ошириш ҳақида»ги Фармонлари қандай бажарилаётганлиги хусусида Президент маслаҳатчиси Б. А. Назаров ахборот берди.

Ҳозир жумҳурият кундузги мактабларида 350 мингдан ортиқ ўқитувчи, мактабгача муассасаларда 75 минг тарбиячи ишламоқда. Уларнинг оила аъзоларини ҳам ҳисобга олганда, Фармонлар қабул қилинганлиги муносабати билан жумҳуриятнинг камида 2,5 миллион аҳолиси турмуш шароитининг яхшиланганлиги тўғрисида гапириш мумкин. Фармонларда белгиланган тадбирларни молиявий жиҳатдан таъминлашга салкам 200 миллион сўм ажратилди.

Ўқитувчилар дарс соатларининг камайтирилиши уларнинг моддий таъминоти яхшиланишига кафолат бўлибгина қолмай, шу билан бирга маънавий жиҳатдан ривожланиш ва касб маҳоратини оширишга, ўз фарзандларини тарбиялашга, дам олишга кўпроқ вақт ажратиш имконини берди. Бундан ташқари бу тадбир бошланғич синфларнинг деярли икки минг беш юз ўқитувчисини иш билан тўла таъминлашга имкон берди.

Ўқитувчилар ва тарбиячиларга давлатга ва идорага қарашли уйлар ҳамда квартираларни бепул бериш, шаҳарларда квартира ҳақи ва коммунал хизмати ҳақини 50 фоиз ва қишлоқ жойларда уларни ана шу тўлов турларидан тўла озод қилиш тарзида имтиёз берилганлиги бозор иқтисодиётига ўтишнинг мураккаб шароитида салмоқли моддий ёрдам бўлди.

Бундан ташқари мазкур фармонлар қабул қилинганидан кейин жумҳурият ҳукумати қўшимча чоралар кўрди, улар тарбия сифатини оширишни, ёш авлоднинг жисмоний ва маънавий саломатлигини мустаҳкамлашни кўзда тутади. Бу ўринда гап аввало олий ва ўрта ўқув юртларининг, ҳунар-техника билим юртларининг талабаларига, мактаб ўқувчиларига, болалар боғчалари тарбияланувчиларига ҳар ойда маданият муассасаларига бепул бориш ҳуқуқи берилгани ҳақида бормоқда.

Чакана нархларни ислоҳ қилиш муносабати билан қабул қилинган қарорлар: умумий таълим мактаблари ўқувчилари, шунингдек талабалар ва ўқувчи ёшларнинг овқатланиши учун имтиёз белгилангани, мактаб формаси ва болалар пойабзали нархларининг умумиттифоқ даражасига нисбатан камайтирилиши ҳам ана шундай тадбирлар қаторига киради.

Бироқ, мажлисда таъкидлаб ўтилганидек, жумҳурият Президентининг ушбу Фармонларини амалда рўёбга чиқариш жуда секинлик билан бормоқда, айрим вилоятларда ва ноҳияларда маҳаллий Шўролар ходимларининг сусткашлиги, ҳуқуқий жиҳатдан тайёргарликнинг йўқлиги, тўрачилик ва сансалорлик оқибатида тўхтаб қолмоқда. Бу айниқса имтиёзлар билан таъминлаш, уйлар ва квартираларни топшириш, ер участкаларини ажратишга тааллуқлидир. Баъзи ноҳияларда маҳаллий Шўролар Президентнинг тегишли Фармонларини бажариш юзасидан ҳамон қарорлар қабул қилмаган. Мажлисда бундай ҳолларга йўл қўйиб бўлмаслиги, уларни ўз вақтида аниқлаб тегишли тартиб ўрнатиш зарурлиги таъкидлаб ўтилди.

Ахборотда ва нутқларда таъкидланганидек, мазкур масалада жумҳурият оммавий ахборот воситалари етарли даражада изчиллик кўрсатмаяпти. Рўзнома ва ойномалар саҳифаларида, радиоэшиттиришлар ва телекўрсатувда Фармонлар қандай бажарилаётганлигини ёритишда изчил ёндашув, принципаллик йўқ.

Президент Кенгашининг мажлисида Ўзбекистон ССЖ Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасида мазкур Фармонлар ва шундан кейин қабул қилинган қарорларни бажаришни назорат қилиш, кўрсатиб ўтилган камчиликларни бартараф этиш учун бошқа аниқ чораларни кўришни тавсия этишга қарор қилинди. Ижтимоий ҳимоя чораларини барча педагог ходимларга нисбатан жорий этиш мақсадида ўқитувчилар ва тарбиячиларнинг бошқа тоифаларига ҳам имтиёз беришни кўзда тутиб бу қоидаларни ривожлантириш ва пухталаштириш мақсадга мувофиқ, деб топилди.

Жумҳурият ҳукуматининг бу чора-тадбирлари жамиятда муаллимнинг, ёшлар мураббийсининг юксак обрў-эътиборини тиклаши, янги тоифадаги билимдон муаллимлар тайёрлашни таъминлаши лозим.

Тошкент шаҳар Кенгаши ижроия қўмитасининг раиси О. Ҳ. Асқаров кун тартибидаги иккинчи масала юзасидан ахборот берди. У Тошкент шаҳар ижроия қўмитасининг уй-жойларни тақсимлашда ижтимоий адолат қоидаларига риоя этиш ва уй-жой фондини фуқаролар шахсий мулкига ўтказиш тўғрисида гапирди.

Жумҳурият пойтахтида уй-жой билан таъминлаш муаммоси ўткирлигича қолмоқда. Ҳозирги вақтда 70 мингдан ортиқ фуқаро уй-жой шароитини яхшилаш учун навбатда турибди, шуларнинг ҳар учтасидан бири биринчи навбатда уй-жой билан таъминланиш ҳуқуқига эга.

Айни пайтда шаҳарда уй-жойни тақсимлаш, сотиш ҳамда квартира ва уйларни шахсий мулкка топшириш устидан тегишли назорат ўрнатилмаган. Уй-жой қурилиши масалаларига эътибор бўшаштириб юборилди, натижада уй-жойларни фойдаланишга топшириш режалари барбод бўлмоқда.

Бу ҳол кўп жиҳатдан уй-жой масалаларини ҳал этиш учун жавобгар бўлган ходимларни танлаш ва жой-жойига қўйишдаги нуқсонлар билан боғлиқ. Бу лавозимларни кўпинча махсус маълумоти ва тайёргарлиги бўлмаган кишилар эгаллаб турибди, бу эса уй-жой қонунини бузиш ва ундан четга чиқишга олиб бормоқда.

Уй-жойларни тақсимлаш масалаларида ошкораликнинг йўқлиги меҳнат жамоаларидаги маънавий муҳитга салбий таъсир қилмоқда. Айрим корхоналарда ва ташкилотлар, ижроия қўмиталарида навбатда турувчиларнинг рўйхати йўқ, бу эса одамларнинг ҳақли эътирозлари ва шикоятларига сабаб бўлмоқда.

Президент Кенгашининг аъзолари Тошкент шаҳар ижроия қўмитаси раҳбарларининг эътиборини қонуннинг ва ижтимоий адолат қоидаларининг бузилиш ҳолларига қаратдилар, ижроия қўмиталарига, тасарруфида уй-жой фонди бўлган вазирликлар ва идораларга бундай ҳолларни бутунлай тугатишни, жумҳурият Президентининг уй-жой фондини Улуғ Ватан уруши ногиронлари ва қатнашчиларига ва ўқитувчиларга шахсий мулк сифатида бепул топшириш тўғрисидаги Фармонлари оғишмай бажарилишини таъминлашни тавсия қилдилар. Шунингдек тегишли идораларни тажрибали ва билимли мутахассислар билан мустаҳкамлаш таклиф этилди.

Меҳнат ресурсларини жумҳурият ташқарисидан олиб келиш одатидан воз кечиш ва аҳолининг иш билан банд бўлмаган меҳнатга лаёқатли қисмини иш билан таъминлаш имкониятини топишга қарор қилинди.

Президент Кенгашининг аъзолари жумҳурият Вазирлар Маҳкамасининг яқин орада бўладиган мажлисларидан бирида Тошкент шаҳрининг эски қисмидаги ижтимоий уй-жой муаммоларини кўриб чиқиш ва уларни ҳал этиш юзасидан аниқ таклифлар киритишни ҳам тавсия этдилар.

Жумҳурият Президенти ҳузуридаги Вазирлар Маҳкамасига Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгаши билан биргаликда Ўзбекистон ССЖ Уй-жой кодекси янги таҳририни ва бошқа меъёрий ҳужжатларни тайёрлаш ишларини жадаллаштириш тавсия этилди.

Президент Кенгашининг мажлисида маҳкум этилган шахслар материалларини кўриб чиқиш ва «Наврўз» байрами шарафига уларни авф этиш комиссиясининг иши якунлари ҳам муҳокама қилинди.

Махсус ишчи гуруҳлари фаолияти натижасида қамоқ жазосига маҳкум этилган 1094 киши афв этилганлиги таъкидлаб ўтилди. Уларнинг орасида ўзбеклар, руслар, қирғизлар, қозоқлар, тожиклар, туркманлар, арманлар, татарлар, яҳудийлар, турклар, Ўзбекистонда яшовчи бир қанча бошқа миллатларнинг вакиллари бор. Шу одамларнинг ярмидан кўпроғи жазодан бутунлай озод қилинди, бошқаларининг жазони ўташ муддати камайтирилди.

Комиссия аъзолари ишларни кўриб чиқиш чоғида содир этилган жиноятнинг қанчалик оғирлигини, айбдорнинг шахсини, унинг меҳнатга муносабатини, ёши, оилавий аҳволи ва жазонинг қанча муддатини ўтаганлигини ҳисобга олдилар. Шу муносабат билан оғир жиноят содир этган кишиларнинг бир қисмини афв этиш рад қилинди.

(ЎзТАГ).

МАЙ — ТИНЧЛИК, МЕҲНАТ ВА БИРДАМЛИК АЙЁМИ

Шу сонга хабар

«Камалак» туҳфаси

Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитаси қошидаги «Камалак» нашриёт-матбаа бирлашмаси яқинда Ўзбекистон комсомолининг XXIV съездида қабул қилинган жумҳурият комсомоли Устави ва Ҳаракатномасини алоҳида рисола сифатида босмадан чиқарди.

Рисола 100 минг нусха ўзбек, 20 минг нусха рус тилларида чоп этилди.

«Матбуот хабарномаси»

Ўзбекистон ССЖ Президенти аппаратининг «Матбуот хабарномаси» нашрининг 1991 йил 1 сони ўзбек ва рус тилларида босмадан чиқди. Хабарнома Ўзбекистон ССЖ Конституцияси (Асосий Қонуни)га бир қатор ўзгартиришлар ва қўшимчалар киритиш, Ўзбекистон ССЖ Президенти лавозимини таъсис этиш тўғрисидаги Ўзбекистон ССЖ Қонунлари билан очилади. Шунингдек, хабарномада Ўзбекистон ССЖ Президенти қасамёди матни, Ислом Абдуғаниевич Каримовнинг таржимаи ҳоли, табрикномалар берилган. Жумҳуриятимиз Президентининг турли соҳалар бўйича қабул қилган Фармонлари ва уларга шарҳлар ҳамда Ўзбекистон ССЖ Президенти Маҳкамаси аъзоларининг суратлари билан таржимаи ҳоли ҳам чоп этилган. Бундан ташқари жумҳуриятимиз давлат ҳокимиятига доир қабул қилинган бир қатор ҳужжатлар нашрда ўрин олган.

«Матбуот хабарномаси» 700 нусхада нашр этилган.

Эшитдингизми, ўқидингизми?

● **БИЛАСИЗМИ,** Россия Президентини сайлаш учун қанча маблағ сарфланади? Россия Олий Кенгаши Раёсатининг 27 апрелда тасдиқлаган сарф-харажат режасига қараганда, бу рақам 115 миллион сўмни ташкил қилар экан.

● **БИРИНЧИ** бўлиб валюта билан савдо қилишга расмий рухсатнома олган хўжалик ҳисобида ишловчи давлат корхонаси ҳар куни долларнинг сўмга нисбатан қийматини белгилайди. Харидорларга белгиланган намунадаги квитанциялар ёзиб берилади. Бу квитанцияларни жумҳурият божхона ходимлари тан олишади, лекин у валютани ССЖИдан олиб чиқиб кетиш ҳуқуқини бермайди. Бунинг учун алоҳида рухсатнома талаб этилади. Ҳозир идора бир долларни 30 сўм 50 тийинга сотиб оляпти, кейин эса 34 сўмдан сотяпти. Ригада яқин вақт ичида яна иккита саррофхона очиш режалаштирилмоқда.

● **РОССИЯ** Давлат Хавфсизлик Қўмитаси (ДХҚ) ташкил этилмоқда. 5 майда РСФСЖ Олий Кенгашининг Раиси Б. Н. Ельциннинг ССЖИ ДХҚ раиси Владимир Крючков билан бўладиган учрашувида ана шу масала атрофлича муҳокама қилинади ҳамда керакли ҳужжатлар имзолаш кўзда тутилмоқда. Россия ДХҚнинг раиси лавозими вазифасини вақтинча ҳозирги кунда ССЖИ ДХҚ бошқармасида шўъба мудири бўлиб ишлаётган генерал-майор Виктор Иваненко бошқаради.

● **ПОЧТА** банки ишлай бошлаши биланоқ Эстония аҳолиси ҳар қандай алоқа бўлимида зарур банк операцияларини, шу жумладан, эркин муомаладаги валюта билан амалга ошириладиган операцияларни бажариши мумкин. Тарту тижорат банки раҳбарияти шундай банк очиш тўғрисида жумҳурият почта идораси билан дастлабки тарзда келишиб олди.

● **ОЗАРБАЙЖОН** темир йўлининг Нахчиван участкасида поездлар ҳаракати яна тўхтатиб қўйилган. Ўтган икки кун ичида бу ерда Арманистон билан чегарадош Норашон станциясидан берида қўшни жумҳуриятга жўнатиш мўлжалланган 1417 вагон тўпланиб қолди.

Озарбайжон темир йўли бошқармаси бошлиғининг биринчи ўринбосари Ш. Рустамов 28 апрель эрталаб соат 6 дан бошлаб жумҳурият учун аталган юкларни Норашан станциясидан олиб кетишни тўхтатиб қўйганликлари учун поездларнинг ҳаракати тўхташи ва кўп вагонларнинг тўпланиб қолиши арман темирйўлчилари айби билан юз берганлигини айтди.

● **«ГИПРОХИМРЕАКТИВ»** илмгоҳининг Донецкдаги филиалида ишловчи етакчи муҳандис Л. Топтигина Куйбишев ноҳия фирқа қўмитасига кутилмаган ёқимли туҳфа келтирди. Гарчи у коммунистлар рўйхатида бўлмасада, ҳар ойда кўнгилли равишда фирқа кассасига пул ўтказади. Мамлакатда авж олган фирқадан ҳоли қилиш кампанияси унинг эътиқодини сусайтирмади ва у коммунистларга фаол ёрдам беришда давом этмоқда. Унинг фикрича, мамлакатда бошланган ўзгаришлар жараёнини ёш авлод туғаллаши керак бўлади, шунинг учун ҳозир асосий куч-ғайрат ёшларни тарбиялашга қаратилиши зарур.

● **БИРИНЧИ** Май намойиши бўлади, — деди касаба уюшмалари Москва федерациясининг раиси М. Шмаков 29 апрель куни журналистлар билан суҳбатда. Унинг фикрича, Қизил майдонда бўладиган митингда 50 мингга яқин одам қатнашади. ССЖИ Президенти М. С. Горбачев, ССЖИ Олий Кенгашининг Раиси А. И. Лукьянов, РСФСЖ Олий Кенгашининг Раиси Б. Н. Ельцин ва Москва шўросининг раиси Г. Х. Попов меҳмон сифатида таклиф этилди. Намойиш «Бирлик, бирдамлик, меҳнаткаш инсон ҳуқуқлари» шиори остида ўтади.

Шу сонга хабар

Олий таълим: бугун ва эртага

ТИЖОРАТ БИТИМИ

Тошкент автомобиль транспорти ва йўллар олий билимгоҳи Болгариядаги бир қанча фирмалар билан фойдали шартномалар тузди. Натижада яхшигина даромад қилиниб, валюта ҳисобида уч юз минг сўмдан ортиқ пул ишлаб топилди. Тижорат битими илмий-тадқиқот ишларига асосланди.

Илмгоҳ лабораторияларидан бирида техника фанлари номзоди Б. Я. Черняк раҳбарлигидаги олимлар гуруҳи яратган ва ССЖИ Вазирлар Кенгашининг мукофотини олишга сазовор бўлган қурилма болгариялик корхона эгаларида катта қизиқиш уйғотди. Бу қурилмадан фойдаланиб, полимер материалларни анъанавий усулда қиздириб ёки елимлаб эмас, ультратовуш ёрдамида пишириш мумкин.

Бунинг афзалликлари кўп: ишчилар саломатлигига салбий таъсир қилувчи заҳарли буғлар чиқмайди, буюмлар пишиқроқ бўлади, уларнинг ташқи кўриниши яхшиланади. Полимерларни ультратовуш билан пайвандлаш усули Тошкент электр-кабель заводида, Тюмендаги нефть конларида синовлардан яхши ўтди. Бу ерда илгари чиқитга чиқариб юбориладиган кабель бўлаклари қурилма ёрдамида уланди. У Ўзбекистон пойтахтидаги Совет—Италия корхонасида ҳам халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқаришда жорий этилди. Энди, Тошкентлик олимларнинг илмий изланишлари натижаларини муносиб баҳолаган Болгариянинг учта фирмаси шу қурилмадан фойдаланиш қарор қилди.

Олий билимгоҳнинг бошқа бир иши — техника фанлари доктори, профессор А. А. Муталибов билан профессор Л. М. Шварцман яратган ротор-пульсация аппаратлари ҳам чет элдаги корхона эгаларининг диққатини ўзига тортди. Бу ускуна ҳам ССЖИ Вазирлар Кенгашининг мукофотига сазовор бўлган. Улардан фойдаланиш имкониятлари жуда кенг. Масалан, сув билан аралаштирилган мазутдан ёнилғи сифатида фойдаланиш мумкин. Бунда нефть маҳсулотининг иссиқлик ажратиш қобилияти анча ошади, у ёнадиган зонадаги экология вазияти сезиларли даражада яхшиланади.

Бундай аралашмада ишлашга мосланган қозонларда қасмоқ пайдо бўлмаслиги ҳам муҳим аҳамиятга эга. Ротор-пульсация аппаратини ишлатиш учун рухсатнома сотиб олган Болгария фирмаларидан бири ундан нефть билан жуда булғанган кўлдан самарали ёқилғи олишда фойдаланиш ниятида. Болгария—Швейцария қўшма корхонаси бундай аппарат учун рухсатноманинг яна бир харидори бўлди. У илмгоҳ иштирокида бир қанча мамлакатларда Тошкент технологиясидан фойдаланиш ниятида.

Ротор-пульсация аппаратлари турли қурилиш материалларини аралаштиришда ўзини яхши кўрсатди. Бу аппаратлар ёрдамида аъло сифатли бетон тайёрлаш мумкин. Дарвоқе, мазкур аппаратларни ишлаб чиқиш учун АҚШ, Япония, Англия ва Олмониядаги фирмалар ҳамда бирлашмалар патент олишди.

Полимер материалларни ультратовуш билан пайвандлаш қурилмасининг ҳаммуаллифларидан бири — автомобиль транспорти ва йўллар олий билимгоҳининг проректори А. Н. Советов амалга оширилган ва ҳозирнинг ўзидаёқ олий ўқув юртига анчагина фойда келтирган битимлар тўғрисида ҳикоя қилиб, тез орада янги фойдали шартномалар имзоланишини таъкидлади. Болгариядаги «Аккумулятор» фирмаси ультратовушли қурилма учун рухсатнома сотиб олмоқчи. Ишлаб чиқилган технология асосида Тошкентда Ўзбекистон—Болгария қўшма корхонаси ташкил этиш режаси тузилди.

Бунга проректор аниқлик киритди: тижорат фаолиятини кенгайтираётган автомобиль транспорти ва йўллар олий билимгоҳи фақат рухсатномалар сотиш билан шуғулланмоқчи эмас. Олий ўқув юртида талабалар лойиҳалаш-конструкторлик бюроси ишламоқда. У Ўзбекистоннинг турли ноҳияларидан ва бошқа жумҳуриятлардан тушган автомобиль йўлларини лойиҳалаш тўғрисидаги буюртмаларни бажармоқда. Бу буюртмалар ҳаммаси бўлиб 280 минг сўмликдан ошиб кетди.

Бу бюрода қуйи курслар талабалари лаборант, юқори курс талабалари эса инженер бўлиб ишлаб, ўз меҳнатлари учун стипендиядан ташқари равишда ҳар ойда 50 сўмдан 80 сўмгача маош олишмоқда. Ўтган йили хўжалик ҳисобидаги ана шундай ишларда 122 талаба ўз билимларига сайқал берди.

Ишлаб топилган маблағ қисман илмгоҳ моддий-техника базасини мустаҳкамлашга сарфланмоқда, бу пулларга илмий ускуналар, хусусан, электрон техника сотиб олинмоқда. Маблағнинг аксарият қисми талабалар ва ўқитувчиларнинг уй-жой шароитини яхшилашга, санаторийлар ва дам олиш уйларига олинадиган йўлланмалар сотиб олишга, талабалар ошхоналарида овқатланиш харажатларини арзонлаштиришга, уй қурилишида улушбай асосида иштирок этишга сарфланмоқда. Ишлаб топилган маблағнинг муайян қисми талабаларга ва ўқитувчиларга керакли маданий-маиший моллар харид қилишга сарфланмоқда.

Қолаверса, илмгоҳдагилар фойдани пул билан ўлчаб бўлмайди, деб ҳисоблашади. Талабалар ҳам, ўқитувчилар ҳам тижорат фаолияти илмий тадқиқотларни ривожлантиришда ёрдам бераётганлигига, бутун ўқув жараёни сифатига ижобий таъсир кўрсатаётганига тобора кўпроқ ишонч ҳосил қилишяпти.

А. ГРИГОРЬЕВ,
(ЎзТАГ).

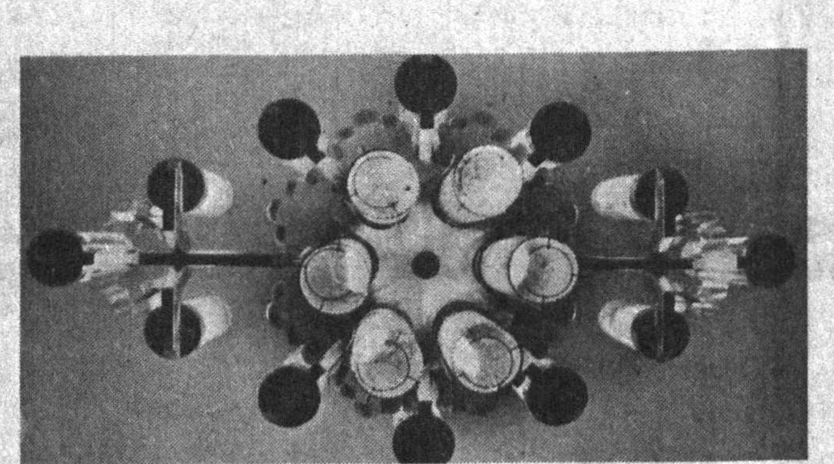

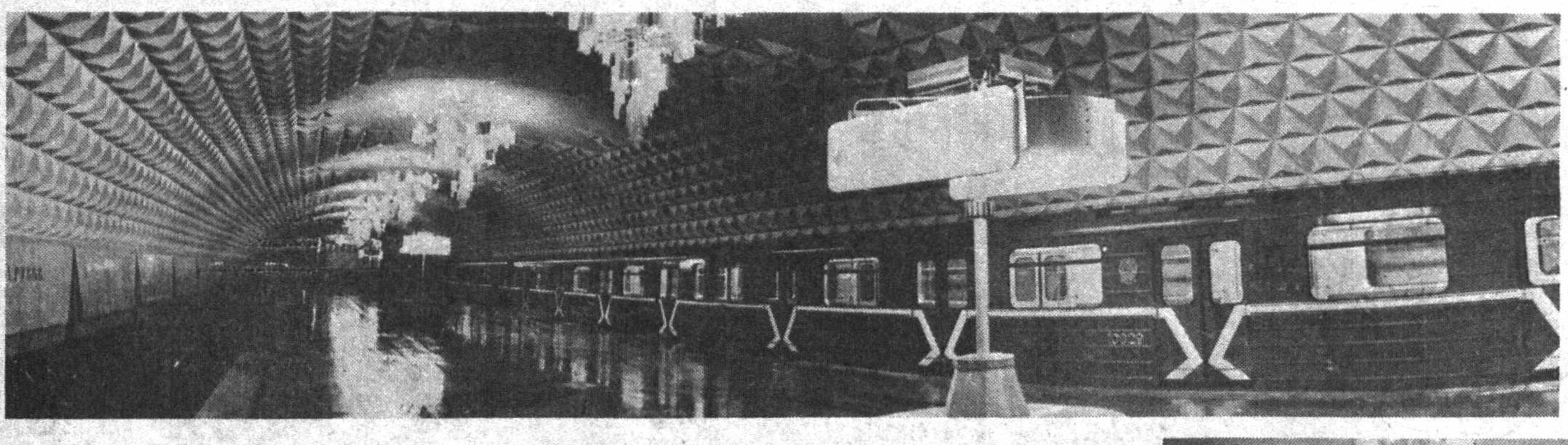

Метросозлар туҳфаси

ПОЕЗДЛАР «ТИНЧЛИК» БЕКАТИ ОРҚАЛИ ЎТАДИ

ТИНЧЛИК иборасн ҳамиша МАЙ билан қўшилиб келади. 1 Май арафасида Тошкент метросининг фойдаланишга топширилган икки ерости бекатидан биттаси шундай ном билан аталади.

Тошкентликлар ва пойтахтимиз меҳмонлари, айниқса, талаба-ёшлари ҳаётида қувончли воқеа юз берди. Тошкент метрополитенининг «Ўзбекистон» йўналиши бўйича «Тинчлик» ва «Беруний» бекатлари фойдаланишга топширилди. Талабалар шаҳарчасини Авиасозлар шаҳарчаси билан боғлайдиган ушбу бекатларнинг ишга туширилиши натижасида Тошкент метросининг умумий узунлиги 30 километрга етди. Бекатларнинг умумий сони эса 30 тага борди.

— Муҳими бу эмас, — дейди метрополитен бошлиғи Адҳам Жалилович Миржалилов. — Нарх-наво ислоҳоти амалга оширилаётган бир пайтда, айниқса, транспорт харажатлари бирданига юқорилаб кетган даврда янги бекатларнинг ишга туширилиши, катта аҳамият касб этади. Тўғри-да, биргина талабаларни олайлик, уларнинг марказдан Талабалар шаҳарчасига ер усти транспортида бориб келишлари учун кунига ўрта ҳисобда 45—50 тийин, баъзан ундан ҳам кўпроқ маблағ сарф бўларди. Янги ерости бекатлари бўйлаб, «зангори тезюрарлар»нинг қатнови бошланиши билан бу масала анча енгиллашади.

Ҳа, эндиликда Тошкентнинг метро ўтган исталган бурчагидан 15 тийин тўлаб пойтахтнинг «Тинчлик» маҳалласига етиб олишингиз мумкин. Яна бир бекат юрсангиз, буюк аллома Абу Райҳон Беруний номи билан аталувчи қасрдан Тошкент Давлат дорилфунуни, «Юбилей» спорт саройи жойлашган талабалар шаҳарчасига келасиз.

Тошкент метрополитени бошлиғи А. Ж. Миржалилов ва унинг ўринбосари Р. Ўрмоновлар янги участкаларнинг чиройидан мамнун эканликларини яширолмадилар.

— «Зангори тезюрар»ларда қатновчи йўловчиларга кўрсатиладиган хизмат маданиятини ошириш, бундан буён ҳам биринчи галдаги диққат марказимизда бўлади, — дейди Ренат Ўрмонов. — Бунинг учун хизмат кўрсатишнинг янгидан-янги турлари устида тинимсиз иш олиб борилмоқда. Бутун бошли катта бир бекатда турадиган ёлғиз навбатчи икки йўналишдаги поездга чиқадиган ва тушадиган йўловчиларни, уларнинг эскалаторларда юришини, танга ушатгич олдидаги ҳаракатни назорат қилиб улгурмайди. Шу боис яқин орада бекатдан туриб «ойнаи жаҳон» орқали кузатувчи мослама ёрдамга келадики, бу ўз навбатида ишимиз сифатини яхшилашга имкон беради. Бундай мосламалар ҳозирнинг ўзидаёқ ҳаракатдаги тўртта бекатда юқори сифат билан ишлаб турибди.

Янги бекатлар ишга тушди. Борди-ю, Тошкентдан олисда бўлиб, йўлингиз пойтахт томонларга тушса бу кошонага қадам ранжида қилинг. Бекатлардан бирида сизни навбатчи Дилором Хўжаева кутиб олади. Сўнгра беихтиёр деворлардаги чироқларга, кутиш майдонининг шипидаги қандилларга кўзингиз тушади. Бирам ложувард, бирам мафтункорки...

Буюк аллома Абу Райҳон Беруний ҳаёт бўлганида номи билан аталган бекат қандилларини кўриб, унинг ихтирочиси номини тилларда достон қилган бўлармиди! Бу — Беруний номидаги бекат чироқ ва ва қандиллар рассоми (ихтирочиси) Шаҳноза Жалиловадир. Шаҳнозахон Тошкент бадиий буюмлар ва монументал санъат комбинатида меҳнат қилади. Ўзбек вакиласи яратган санъат асарларини кўрган ҳар қандай дидли йўловчи ҳам унинг зеҳнига, маҳоратига тасаннолар айтмай қолмайди.

Бугун 1 Май. Меҳнаткашларнинг Халқаро бирдамлик куни. Тошкент метросида фидокорона меҳнат эвазига рўёбга келган янгилик. Эълон янграйди: «Тинчлик» бекати»... «Кейинги бекат Беруний».

Ҳа, диққат қилинг: Тошкент метроси поездлари «Тинчлик» бекати орқали ўтиб бормоқда.

Сувонқул РУСТАМ,
«Ёш ленинчи» мухбири.

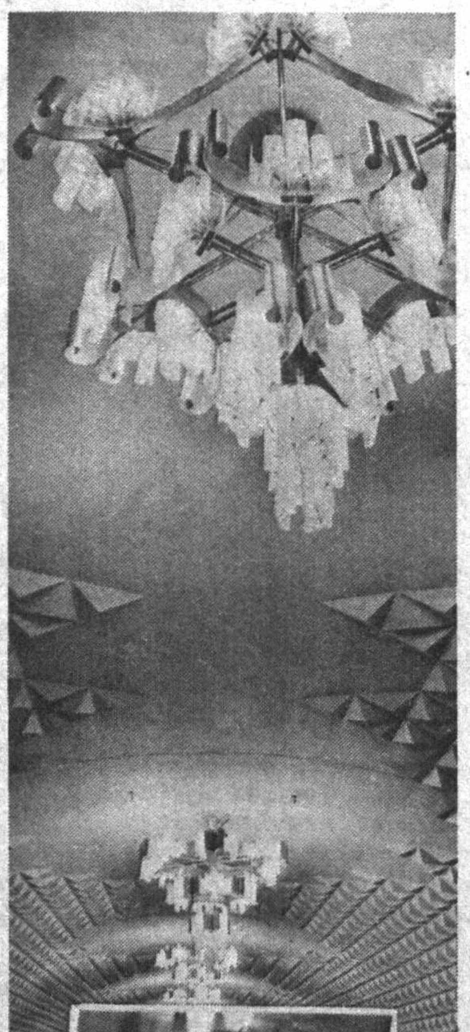

СУРАТЛАРДА: Тошкент метрополитенининг янги «Тинчлик» ва «Беруний» номли бекатлари дастлабки иш кунидан лавҳалар.

Шоназар ИБРОҲИМОВ олган суратлар.

Инсонийлик—бурчимиз

ҚАЙДА БЎЛСАНГ ҲАМ ОМОН БЎЛ

...Яқиндагина, яъни 1991 йилнинг кириб келишига саноқли кунлар қолган эди.

«Самарқанд—Москва» тезюрар поездининг Каттақўрғон шаҳар вокзалига келиб тўхташига бирор соат вақт бор. Вокзал одатдагига нисбатан бугун бирмунча гавжум. Бу ерда — Исроилга кўчиб кетаётган бир неча оилани, ўзга элга йўл олаётганларни кузатиш учун келган қариндош-уруғ, таниш-билишларни ҳам кўриш мумкин.

Исроилга жўнаётганлар орасида бизнинг ҳамкасбимиз, Каттақўрғон шаҳридаги марказий маданият уйининг бадиий ҳаваскорлик ишлари бўйича методисти Арон Мататовнинг оиласи ҳам борлигини аввалдан билганимиз боисидан, жамоамиз уларни кузатиш учун келган эди бу ерга.

Кетаётганларнинг ҳам, кузатаётганларнинг ҳам кўзларида жиққа ёш.

...Арон — мусиқа саводи бўйича юксак қобилиятли мутахассис эди. Камтар, одамохун, ташкилотчи, ўз ишига талабчан, жамоат ишларида фаоллиги учун ҳам жамоамиз ўртасида алоҳида эътиборга сазовор бўлди. У ўзбек, тожик, ўнлаб қардош халқлар куй-қўшиқларини санъаткорона ижро этар, ҳаваскорлик тўгараклари фаолиятини яхшилаш, дасталарни истеъдодли ёшлар билан тўлдиришда жонбозлик кўрсатарди.

Маданият уйимиз қошидаги уруш ва меҳнат фахрийлари халқ хори, «Яхши кайфият» — ашула ва рақс дастаси, миллий чолғу асбоблари тўгараги жамоасининг Самарқанд вилояти ва шаҳримиз санъат байрамлари халқ ижодиёти III Бутуниттифоқ фестивали доирасидаги «Марҳабо, талантлар» кўригида совринли ўринларни олишида Арон Мататовнинг ҳам изланишлари, самарали меҳнати ижобий таъсир кўрсатганлигини таъкидлаш жоиздир.

Ёшлар дам олиш кечалари «Иқбол», «Балли қизлар», «Ким? Нима? Қачон?» кўрик-беллашувларини ибратли ўтказишдаги хизматлари учун шаҳар комсомол қўмитаси, маданият бўлимининг ёрлиқлари, мукофотларига бир неча бор сазовор бўлган.

Каттақўрғондаги ўнлаб яҳудий оилалари қатори, Мататовлар ҳам бекаму-кўст, аҳил, иззат-эътиборли яшашарди. Ароннинг отаси — Довид ака ўз касбининг устаси, чапдаст сартарош сифатида ҳурмат қозонганлардан. У кишининг бош фарзанди — Саломон моҳир сураткашлиги боисидан қадр топди. Хуллас, мазкур хонадон аҳли, иш, ўқишда, жамоат ўртасидаги ибрати билан назарга тушган эди...

Биз (бемаврид бўлса ҳам) поезд келиши олдидан оила бошлиғи Довид ака, у кишининг суянчиқлари Арон ва Саломан билан қисқа фурсат суҳбатлашган эдик...

— Нега биздан кетаяпсизлар? Ёки... Иттифоқимиздаги сиёсий-иқтисодий тангликдан хавотирга тушдингларми? — сўрадик Довид отадан.

— Йўқ, жигарларим, — деди соф ўзбек тилида у киши, — бу замин биз учун — она заминдир. Биз қаерда яшамайлик, ўзбекистонлик эканлигимиз билан умрбод фахрланамиз. Ҳа, Самарқанду Каттақўрғонда ундик, ўсдик, бахт топдик. Лекин ҳеч кимдан ёмонлик кўрмадик. Ўзбек, тожик, рус, гуржи... барча миллатлар билан оға-инилардек эдик. Миллатчиликнинг шабадасини ҳам сезганимиз йўқ, биродарларим! Шу жиҳатдан ким ўзбек халқига «тош отса» тавқи лаънатга учрайди!

Суҳбатга Арон ҳам қўшилди:

— Отам минг чандон ҳақ. Минг бора раҳмат, сизларга! Биз Иттифоқдаги кескинликдан чўчиганимиз йўқ. Ахир, бизнинг яҳудийлар оғир йилларда, айниқса, уруш йилларида ҳам бу Ватанни тарк этмаган эди-ку!?

Эътибор бераяпсизми, бугунги кунда турк ҳам, татар ҳам, немис ҳам... ўзининг азалий юртини қўмсаяпти. Очиғи, биз ҳам аждодларимиз тупроғини ўпиш учун бораяпмиз, Исроилга.

Тўғри, яна бир сабаб ҳам бор. Бундан бир неча йил олдин опам ўша томонга оиласи билан кўчиб кетган эди. Унинг кейинги пайтларда соғинч ила ёзаётган мактублари, ота-онамизга йўллаётган «чақиру қоғоз»лари туфайли боришга мажбурмиз.

Поезд вокзалга кириб келди. Ароннинг вагон зинасидан туриб:

— Тинчлик бўлса, омонлик бўлса, албатта кўришамиз, — дея қўл силкитиб хайрлашганини эсласак, ҳамкасбимиз бугун-эрта ўзининг туғилган юртига қайтиб келаётгандек туюлади бизга.

Абдуазиз ҲОШИМОВ.

МУКОФОТГА НОМЗОД

Самарқанд вилоят комсомол қўмитаси бюросининг мажлисида Нурота ноҳиясидаги «Нурота» давлат наслчилик хўжалиги комсомол отарининг бош чўпони Суюн Эгамов чорвачиликда эришаётган муваффақиятлари учун жумҳурият Ленин комсомоли мукофоти совриндорлигига тавсия этилди. Комсомол ёшлар отарида 681 бош қўй бўлиб ўтган йили барча соҳалар бўйича режалар 115 фоиз бажарилган эди.

Шу кунларда отарда қўзилатиш мавсуми муваффақиятли бормоқда. С. Эгамов бошлиқ комсомол ёшларнинг бу йилги мўлжали ҳам ўтган йилдагидан кам эмас.

Комсомол турмуши: ҳисобот ва сайловлар

«МАЖБУРАН САЙЛАНГАН»

КОТИБА БУ ГАЛ УЗ МАҚСАДИГА ЭРИШДИ

Жумҳуриятимиз комсомол ташкилотларида ҳисобот ва сайлов йиғилишлари давом этаяпти. У ўтган йилдагилардан кўп жиҳатдан фарқ қилаётганлиги қувончлидир. Эндиликда комсомоллар етакчилари фақат амалга оширилган умумий ишлар тўғрисида ҳисобот берибгина қолаётганлари йўқ. Комсомолнинг обрў-эътиборини кўтариш, ташкилот йигит-қизларнинг маънавий ва ижтимоий муҳофаза қилишда қандай ишларни амалга оширди! Долзарб муаммоларни ҳал этишда эришилган ижобий натижалар қандай! Ёшларнинг ташаббускорлигини қўллаб-қувватлаш, уларнинг манфаатларини ҳимоя қилиш, йигит-қизлар ўртасида умуминсоний қадриятларни ўрганиш, ҳар бир комсомол аъзоси ўзлигини англаш юзасидан қандай тадбирлар амалга оширилди! Йиғилишларда мана шу ва шунга ўхшаш кўпдан-кўп саволларга жавоб излаш ва истиқбол режаларини аниқ белгилаб олишга интилиш руҳи сезилиб турганлиги диққатга сазовор.

Тўғри, биз комсомолдаги ҳамма ҳисобот-сайлов йиғилишларидан ҳисоботлар ёритаётганимиз йўқ. Бунга ҳожат ҳам йўқ. Энг муҳими, жумҳуриятимиз комсомол ташкилотлари учун ибрат бўладиган ва шу билан бир қаторда ҳали ҳам эскича мушоҳада юритиб, ўз қобиғидан чиқа олмаётган ташкилотлар ҳақида ҳисоботлар ёритишни мақсадга мувофиқ деб билдик.

Қуйида эътиборингизга ҳавола этилаётган комсомол ҳисобот-сайлов йиғилишидан ҳисоботни ўқиб, ўзингиз хулоса чиқариб оласиз деб, умид қиламиз.

...Яъни, қайта сайланмай қолди. Котибаликка эмас, қўмита аъзолигига. Очиқ овоз берилаётган пайти унинг ён теварагига қараб, синфдошларига «Овоз берманглар!» деб ишора қилишини кўриш... азоб эди. Наҳотки, комсомолнинг обрўси шу бўлди? Ундан очиқдан-очиқ қочишмоқда, бош тортишмоқда. БЛКЁИ сафларини тўлдирган мактаб ўқувчилари — умидли ўсмирлар бир йил ўтмай ўзлари аъзо ташкилотдан қўлларини «ювиб улгиришмоқда»... Сафлар қад ростламасдан яна пароканда.

Йиғилишни ҳам муовин олиб борди. Комсомол ташкилоти котибаси ёки ўринбосари эмас. Таажжубли саволимизга жавоб қисқа бўлди. «Йиғилиш ўтказишни билишмайди...»

Кун тартибини белгилаш пайти ҳисобот маърузаси учун 15-20 минутлик вақтга келишилганди. Аммо, маърузага атиги уч минут кетди, холос. Котиба Султонпошша Рўзиматова ўтган муддатдаги йиғилишлар суст ўтгани, аммо янги йил, Наврўз байрамлари яхши ташкил этилгани, ўқувчилардан уч нафари жумҳурият олимпиадасида иштирок этганини... айтди. Кейин «бизнинг ўз қўмитамиз бор», деди. Камчиликлар қаторида айтилгани «ахлоқи бузуқлар, дарсдан қочадиганлар, ўзига зеб берадиганлар бор, аммо шуларни ўзларига вақтида айтолмадик...»

Ҳисобот, тўғрироғи ахборот шу. Кейин «маъруза матнини» кўздан кечирамиз. Ўқув дафтарининг бир варағини зўрға тўлдирган «маъруза» шошма-шошарлик билан ёзилгани кўриниб турарди. У чалкашликлар ва жузъий хатоларга тўла...

«Ўз қўмитаси бор»лигини айтган котибага бирорта савол берилгани йўқ. Вилоят комсомол қўмитаси вакили саволига Султонпошша аниқ бир нима дея олмади... Биз ҳеч бўлмаганда ўтган йил давомида қанча ўқувчи комсомолга қабул қилинганини эшитармиз, дегандик. Айтилмади. Айтиш осон эмас экан. Тўртта 9-синфда юздан ошиқ ўқувчи таълим олгани ҳолда, улардан бирортаси комсомолга аъзо эмас. Аллақачон комсомол ёшига етган 8-синф ўсмирларини қўя туринг...

Музокаралар ҳам чала-чулпа ўтди. Сўз олган ўқувчи ўз синфини мақтади, яна янги йил, Наврўз тадбирлари тилга олинди. Ўқувчилар олимпиадаси, спорт мусобақаларида фаол қатнашган ёшлар номлари қайта-қайта такрорланди.

Ниҳоят комсомол ташкилоти фаолиятини «қониқарли» деб топишди. «Шартли равишда қониқарли».

Энди шу борада қабул қилинадиган қарор лойиҳасини ўқиб, уни тузатишлар билан (балки тузатишларсиз) овозга қўйиш керак бўларди. Аммо, директор ўринбосари, йиғилиш ҳаками М. Жуманазаров иккинчи масала — сайловга сакраб ўтиб олди... «Комсомол котибаси янги сайланган, йиғилиш ўтказиш тартибини билмайди» деб бошда айтишганда ажабланганди. Энди ҳаммаси маълум бўлди...

Ўтган йили ҳисобот йиғилишида Р. Хўжаниёзов котиб қилиб сайланган. Эплай олмагани учун, кейин С. Рўзиматовани сайлашган, ёки ўз иборасига кўра «мажбуран». Бу сафар тўққиз нафар қўмита аъзолари демократик тарзда ўн икки номзод орасидан сайланди. Ва Дадажон Ҳожиевни котибликка маъқул кўришди. У ишонч учун миннатдорчилик билдириб, ҳаракат қилишга ваъда берди...

Мана 137 нафар комсомоли бўлган ташкилотнинг ҳисобот йиғилиши. (Аъзолардан 43 нафари йиғилишда қатнашмади). Бизни ўйлантириб қўйгани йиғилиш залидаги ўқувчиларнинг ўзларини тута билмасликлари, тартиб-интизомнинг йўқлиги бўлди. Ўзаро шивир-шивир, бинойидек кийинган йигитларнинг ўзларини йиғилишда эмас, циркдагидек тутиши... Йиғилиш олиб борувчининг «Ҳамдам эшит!», «Хушнуд, қараб ўтир!» деган амрли товуши... Тартиб-интизом масаласининг «мақтагудек эмаслигини» директор ҳам афсус билан қайд қилиб ўтди. «Сизларга ўз юкларингизни ўзларингиз тортиб кетасизлар, деб ишониб хато қилган эканмиз. Хижолат тортиб қолдик...» деди у. Шу сўзлардан кейин кимдан хафа бўлишни билмайсан, мактабда ўқувчиларнинг «ўз-ўзини бошқарувлари» хомхаёллиги ойдинлашади...

Йиғилишда қатнашаётган 94 нафар комсомолдан атиги тўрт нафари комсомол нишонини тақиб келибди...

«Биз йиғилишга тасодифан бориб қолганимиз йўқ, — дейди вилоят комсомол қўмитаси ўқувчи ёшлар шўъбаси мудираси Зайтуна Қурбонниёзова. — Қатнашишимиз кераклигини билишарди. Яна эрталабдан буён ноҳия комсомол қўмитаси ходими шу ерда йиғилиш тайёргарлигини кузатган, ёрдамлашган... бўлиши керак. Қанчалаб йиғилишларда қатнашганман. Аммо, бунингдек ҳолга биринчи дуч келишим. Ҳатто қишлоқ мактабларида ҳам фаол, тартибли тарзда ўтади...»

Султонпошшанинг ҳолатини ҳам тушуниш керак. Йилда бир марта ҳисобот йиғилишига зўрға тўплашган аъзолардан йил давомида нима кутиш мумкин? Юқоридан бериладиган топшириқларни бажараман, аъзолик бадаллари йиғаман, деб қиз бечоранинг эси кетмайдими? Ўқиш бир ёнда қолиши. Жузъий хатоликларга йўл қўйгани шундандир. Ахир, унинг ҳам эртанги кундан умиди катта — ўқимоқчи, билим олмоқчи. Аммо, сезилиб турибди, комсомолга хизмат қилиш нияти йўқ. Начора! Бу ягона мисол эмас. Чидаймиз. Айбнинг кўпроқ қисмини ўз зиммамизга олишга тўғри келади. Негаки, мактаб комсомол ташкилоти номига, қоғозда фаолият кўрсатаётган экан, бизлар — маош оладиганлар, тирикчилиги комсомол билан боғлиқ масъуллар бу билан қизиқиб кўрмаганмиз. Йилда бир марта йиғилиш ўтказиш учун борганмиз. Бошқа вақти, фақат аъзолик бадаллари йиғилиши қизиқтирган...

Юқоридаги йиғилиш ва ундан олган таассуротларимиз, мулоҳазаларимиз сўнггида маконини ҳам айтиб ўтишимиз шарт: Хазорасп ноҳияси марказидаги Улуғбек номли ўрта мактаб. Бу ерда 1250 нафар ўқувчи таълим олмоқда...

Рўзимбой ҲАСАН,
«Ёш ленинчи» мухбири.

САБОҚ БЕКОР КЕТМАДИ

КОСОН ноҳияси ҳудудидаги Қарши чўллари ўзлаштирилаётган янги зонада «М—4А» насос станцияси қурилиши ниҳоясига етказилди. Станция Қарши магистрал каналининг сувини 30 метрга кўтариб беради ва бир секундда 2,4 кубометр сув чиқаради.

Станциянинг барпо этилиши 55 ва 56-қўриқ давлат хўжаликларида қурилишларнинг авж олдирилиши билан боғлиқ. Бу ерлар қаттиқ, шўрҳок. Шу сабабли уй қуриш, хўжаликни оқилона юритиш учун тупроқни яхшилаб ювиш керак бўлади. Аввалги йилларда бундай усулни назар-писанд қилмаслик натижасида орттирилган аччиқ тажриба шунга ундаяпти. Тупроқни яхшилаб ювмаслик натижасида баъзи давлат хўжаликларида унинг таъсири шу кунгача сезилмоқда. Энди сабоқ бекор кетмайдиган бўлди.

Шу сарлавҳали мақола Чўлпоннинг йўл эсдаликларидан бири бўлиб, «Фарғона» рўзномасининг 1924 йилги 158, 169, 172, 175, 176 сонларида эълон қилинган.

Кўп қисми «икки мартаба бўлган саёҳатнинг давоми сифатида» ёзилган бу эсдаликларда 20-йиллардаги Туркистоннинг мудҳиш воқеалари — мислсиз ҳунрезликлар, ваҳшийликлар, зўравонликлар алам ва изтироб билан битилган, «вайроналар орасидан...»да Туркистондаги порахўрлик, ҳукмронлик, босмачиликнинг келиб чиқиш сабаблари, қизил аскарлар, арман дошноқлари фаолияти, мустамлакачиларнинг маҳаллий халққа бўлган қараши ва ниҳоятда вайронага айланган шаҳар ва қишлоқлар манзараси ўкинч билан тасвирланган.

«Ёш ленинчи» рўзномасининг зукко ўқувчилари Чўлпон ижоди ҳақидаги айрим мақолалар билан эсдаликларда тасвирланган воқеалар ўртасида баъзи зиддиятлар борлигини пайқаши мумкин.

Чунки ҳозиргача айрим адабиётшунослар Чўлпон ижодини баҳолаган 20-йилларнинг ўрталаригача унинг «айрим шеърларида акс этган ишончсизлик, тушкунлик кайфиятлари»ни, «миллатчилик хатолари»ни таъкидлаб, уни «ленинча миллий сиёсат принципларини етарли даражада ўзлаштирмаган»ликда айблайдилар.

«Вайроналар орасидан...» эса ўша даврдаги «сиёсат принциплари» бошқачароқ эканлигини кўрсатади.

НАШРГА ТАЙЁРЛОВЧИДАН

«ВАЙРОНАЛАР ОРАСИДАН...»

ЧЎЛПОН

Эрталаб, азон вақтида жўнамоқчи бўлуб ётқон эдим.

Энг қизғин уйқуда вақтимда уйғотдилар, «тур аравакашлар келиб, қараб турубдурлар» дедилар.

Уйқусирамадим, ирғиб ўрнимдан турдим. Наридан-бери, чала-пула бет-кўзни ювуб, апил-тапил кийимларимни кийдимда ташқариға чиқдим.

Қоронғғи, хили қоронғғи эди. Қоқилиб-қоқилиб пиллапоядан тушдим. Орқамдан чироғ кўтариб онам келди, кўчага чиқди.

Тўрт арава — ўзимизнинг девсифат аравалар — кўчанинг ўртасига тўқтағонлар эди. Шу оғир, шу бўшанг шу лавашоқ аравалар билан 6 тош (48 чақирим) йўл босмоқ! Уҳ-ҳу!

Янги руҳ ва эски тил билан «таваккал»ни айтиб аравага ирғидим.

Чиқар-чуқур... арава қўзғалди.

Арава қўзғалиб, унинг доираси бемамол 3 қулоч келатурғон ҳайбатлик ғилдираклари 5-10 марта айлангунча, онам бечоранинг хира чироғи бизни узатмоқда давом этар эди. Мундай қоронғғи бир кечада, ёлғуз ўзим, танимағон кишилар билан кимсасиз вайрон йўлга чиққаним учун қўрқишдан ҳам холи эмасман, лекин хира чироғининг кучсиз ёруғлари билан бирмунча жойғача кузатиб борғон онам, оналарға махсус шафқати, муҳаббати билан қандай қўрқуларға йўлуққандур.

Меним, ўзим учун унча қиммат бўлмағон борлиғим унинг учун ҳамма нарсадан қиммат эмасми?

Шаҳарнинг чекка жойлариға яқинлашамиз. Неча йиллик ички урушлар билан чарчағон жойнинг, даштлардек ёввойилашиб кетган кўчаларида, мушук кўзи қадар, бир ёруғлиқ билан ёниб турғон иликтирик фонарлари... орқамизда қолуб борадур. Бир-икки бурулуш билан нафис шаҳарнинг ўзидан чиқдиқ.

«Пахтақум»нинг биринчи завудининг кет томонидан ўтуб борамиз, энг ёруқ иликтирик чироғларининг ўткур ёруғликлари орасидан ғувуллаган товуш келадир. Бу зовуд парраларининг айланишидан чиққан товуш. Чироғ зиёлари орасидан қорайиб кўрунган кўк, онамиз ернинг қора бағирлиқ ерни ўйлағондан кейин хаёл кўзлари олдида кенг бир пахта таласи очиладур, кенг пахта таласида, Маҳшарда тўпланғон саллалик мусулмонлардек, оқ бошлари билан бир Маҳшар ҳолини олғон пахта дарахтлари — ғўза поялари, ҳақиқатан одам болалари учун ҳақиқий Маҳшар манзарасини келтуралар! Пахта маҳшари билан пахта зовудининг гувуллаган товуши. ...Ўт билан сув, ўлим билан ҳаёт оҳанглари каби бир оҳанг (Гармония) вужудга келтурадур...

Ўша ўртада яна 1-2та зовуд бор эди, харобага айланган. Бир нечта тери зовуди бор эди, биттасигина соғ қолғон. Арава йўли ниҳоятда оғир, отлар кўб, ёмон қийналадурлар, уларни кўзғатиб олиб бориш учун товуш борича қийқирғон, уруб-сурунган аравакашларнинг ҳоли ҳам ундан енгил эмас. Аравалар бир неча ерда лойға ботди, кўпайишиб, қийқиришиб юруб чиқардилар. Шу ҳолда, минг бало билан Андижон адириға етдик.

Ҳали тонгдан дарак йўқ. Қоронғғилик яна бояги ранги билан, қуюқлашиб, қаймоқлашиб турубдур. Қоронғғилик назарларимда баъзан қотти қуюқлашқондек бўлуб кетарда, кўзимни бир очиб-бир юмуб: ёлғон тонг (сабоқ каззоб)ми бу, дейман.

Адирдан тушуб, Хартум қишлоғиға кириб борамиз. Чеккарак жойлардағи иморатлар, ҳовлилар бузулғон, бўш, вайрон кўрундилар. Илгари жуда обод бўлғон гузардан қоровул тоқта[1]сининг маюс-маюс товуши эшитилди. Ёмон, лой йўллар билан Заврок қишлоғиға ўтдик, ундан Чек қишлоғиға етиб, катта адрға тирмаша бошладиқ.

Қишлоқларда қимирлағон жон йўқ, ҳамма уйқуда, ҳамма хонада жон бор, одам бордек кўрунадур. Лекин, хона жойларнинг бўш бўлғонлари эгасиз, кимсасиз қолғонлари ҳам кўб, дейдилар. Томларға босилғон беда, макка ва ғўза поялари ёнларидан ўтканда аллақандай хаёлий шакл курсаталар. Гоҳ дев бошидек, гоҳ олбости тўдасидек, гоҳ ухлағонларни масхара қилиб кулган хаёли бедордек. Гоҳ дарахт шохида ухлаб ётқон бир туп қарғадек кўринадур. Ҳолбуки, қишлоқнинг бутун умуди, тасаллиси, бойлиғи, бор-йўғи шу бир ғарам поя!

Адирнинг текис тош йўлида отларни қамчиладилар, гур-гур арава чопиш бошланди. Илгари вақтда босмачиларнинг бозорчи тўсатурғон бир ерлариға — Тўра булоғиға келдик. Кўнглум тўлқунланди, қолғон-қутқон босмачилар бор бўлса... рўбарамиздан чиқсалар... Мен бу хаёллар билан бош айлантиргунча аравакашлар булоқдан ҳам ўтиб кетдилар, қатор-қатор чизилғон аравалардан ҳар хил қўшуқлар эшитиладур: гулёр, узма гул, махсумжон, омонёр... ҳаммаси, ҳаммаси!

Шаҳардан чиққандан бери 15 чақирим йўл юрдик, тонг отқони йўқ, фақат, фақат, тонг бирдан кичкинагина, бўшанг ва хира бир қизиллиқ кўрунди. 20 чақирим йўл босиб, Уш билан Андижоннинг қоқ ўртасидаги Хўжаобод қишлоғиға яқинлашқонимизда аста-секин тонг отди.

Йўлда бир қишлоқни кўрдук; ярмидан кўби куйиб кетубдур. Сабабини аравакашлардан сўрадим: «босмачилар билан урушкони чиққан арманилар 3-4 йил бўлди талаб, ўт қўйиб юбордилар» деди...

Арманиларнинг «миллий дошноқ» фирқалари, Шўро ҳукумати ёш вақтида қизил байроқ остиға кириб олиб уларнинг қилғон ваҳшатлари, 18-19-йиллардаги Фарғонадаги «арман диктатураси» кўз олдимдан битта-битта чизилиб ўтди.

— Кўприкка келиб қолдиқ! — дедилар. Хаёлдан ойнидим, Шаҳрихон сойининг кўпругига етқан эдик.

Бир вақтлар кўб пул сарф қилиниб бино этилган бу темир кўпрук жуда ёмон бузулубдур. Икки чеккадаги панжара темирлари буткул қолмағон, ернинг баъзи жойлари от сиғарлиқ даражада тешилган, у тешикларга ҳода юмалатиб қўйғонлар. Хўжаобод ҳукуматдорлари ёғоч ташишиб қўйғонлар, кўпрукни тузатмакчи бўлғон бўлсалар керак. Лекин, кунлар, ойлар ўтмакда, ҳали ишдан дарак йўқ. Ҳолбуки, бу йўл катта ва обод бир йўл бўлуб, кеча-кундуз арава қатнаб турадур. Кўприкни тезроқ тузатиш чорасини кўрмак керак эди.

1

Кимнинг вазифаси, бу?

Нонушта маҳали Хўжаобод қишлоғиға кириб, бир чойхонага тушдик. Аравакашлар отларни ўтга қўйдилар. Мен газетага ёзмоқ учун хабарлар истадим, халқнинг кам-кўстини суриштирдим.

Хўжаободнинг Шаҳрихон сойи чоққача ҳеч бир чора кўрулмаган. Шу нуқтаға Фарғона музофот ижроқумининг диққатини қайтадан жалб қиламиз.

Саёҳатимизни Хўжаобод қишлоғиға келиб тушкан жойимизда тўхтатқон эдик. Ундан нарисини ёзмоқ учун эс-ҳушни тўплаб ўлтуруб қўлға қалам олгунча анча вақт ўтиб кетди. Бу орада «Туркистон» газетасининг ёзишмачиларидан Ғози Юнус ва Элбек ўртоқлар билан бирга ўшал йўл-лардан яна бир мартаба ўтишга тўғри келди. Эсдаликлар яна янгиланди, кўрган-билганлар яна ўрта тушди. Саёҳатнинг давомини, энди «икки мартаба бўлғон саёҳатнинг давоми» қилиб ёзатурғон бўлдим.

Хўжаобод: кўрунушга кичкина қишлоқ бўлғони билан гап-сўз кўб экан. Айниқса, газетчига гап-сўз топилаберадур. Ушдан 20 чақирим йироқликда Қорасув истансаси солиниб, тўғри қатнов йўл тушкандан бери Хўжаободнинг илгариги мавқеи сусайиб қолибдур. Бўлмаса, Хўжаобод арава, от, пиёда, фойтун, пўчта ва ўт арава карвонлари учун (ҳожилар таъбирига) бир «Харкф» каби эди. Помир ва Қашқарға ёпишқон Ўзгант ва Гулшан каби кенг жойларни ўз доирасига олиб Уш уязининг марказ томон билан бўлатурғон қайноқ алоқасиға Хўжаобод муҳим бир истанса эди.

Ҳозир, бўлус ижроқуми бор экан. Битта мактаб ҳам бор дедилар. Лекин, унинг ўзидан кўпрак «оти» бор шекиллик... Кўкламдан тортиб то кузгача мактаб таътил экан, деҳқонлар болаларини фақат қишлоқдагина ўқута олурлар экан.

Мактаб шундай бўлғани билан бошқа ғалати нарсалар кўб: ўткан сафар ёзилғон кўпрук ҳали ҳам тузалмаган, биз, сўнгги боришимизда фойтунни ҳам еталаб ўтдик. Ўшға борғонимизда дедиларким, кўпрукни халқ ҳисобиға тузатдирмакка Уш ижроқўми қарор берди. «Ҳукумат маблағиға бўлмас эканми?» деган эдик, «Баладия[2] идорасининг пули йўқдир», дедилар. Баладия идораларидан сўз очилғондан кейин гапиргандан кўра гапирмаган яхшироқ дедик-да, жим бўлдук...

Сой оқизиб бораётқон ерлар яна ҳам ўша куйи турадурлар. Бир оз вақтдан кейин Хўжаободнинг ярмини олуб кетса ҳам мумкин. Сув идорасидан 3 муҳандис битта-битта боруб, 3 марта режа тортуб кетган эмиш... Муҳандислар иш билармандлар (Спецы) қаторига кирганлари учун ойлиқ ва кундалиқ (Суточний) кўпгина берилатурғондур. Мундай бўлғондан кейин 3 эмас, 30 маратаба режа тортсалар нима зарар?...

Пахтақумнинг бир пункти бор экан. У ерда ишлагучиларнинг ҳамжасидан ҳам халқ тескарисига рози кўрунди. Бир Зубов деган хазиначи бор экан, унинг энг ширин гапи кўча сўкишларининг ўртачароғи экан... Бир деҳқонга 2 десатина пахта учун 100 сўм пул ва 20 пут бугдой бериб, бугдойнинг пулини ҳалиги 100 сўмдан олуб қолса керак экан. Бир деҳқонга 2 десатина пахта — пулни олмабдур. Деҳқон ташқарига чиқиб пулни санаб, бугдойни олғач «бугдойнинг пулини олиб қолмабсиз» деб хазиначининг олдига кирган экан, «сен ўғри, муттаҳам» деб арава-арава ҳақоратлардан кейин 3 сўм жарима тўлатибдур.

Бу кишини, юртнинг аризаси устидан Уш ҳукумати (уяз маркази) чақиртқон экан, «иш вақти бороламман» деб, бормабдур. «Пахта маҳкамасига» зарар келмасун деб Уш ҳукумати ҳам ўзига бир нарса қилмасдан, музофот маҳкамаларига ҳавола қилибдур. Хўжаобод деҳқонлари шу аризаларининг жавобини кутадурлар.

Деҳқонлар бу йил ер экишга астойдил киришганлар. Ҳар ким тиришиб-тирмашиб бир от-улов топишга уриниб, тополмағонлари чопуқ билан бўлса ҳам экин экишга киришган. Халқ, ҳукуматнинг тинчлангани, эркин-эркин деҳқончилик қилишқа мумкин бўлгани учун хурсанд. Ҳукуматнинг оз-кўб қўлидан келган қадар ёрдамларини кутиб ҳам жуда мамнун кўрундилар.

Хўжаободдан 3 чақирим нарида буруниги замонда пўчта аравалари билан дилижон[3]ларга бекатлик вазифасини ўйнайтурғон бир бино бор эди. Ул бино — Уш билан Андижоннинг қоқ ўртасига, ҳар икки тарафини 24 чақиримдан тўғрилаб солинғон эди. Ҳозир иморатлари қуруқ девордан иборат бўлуб қолибдур. Саҳнига пахта экибдурлар...

2

Ундан 2-3 чақирим нарида неча минг десатина келатурғон бир боғ бор. У боғ мундан 10-12 йиллар буруң Фарғонанинг машҳур қоринлаларидан яҳудий Симхоефлар томонидан қилинғон эди. Боғнинг ерларини деҳқонлардан (ҳарчанд нообод ерлар бўлса ҳам) арзон-арзон олуб беришға ўзимизнинг ахмоқ тўраларимиздан бири кўб катта хизмат қилғон эди. Ҳатто бу тўранинг ҳаракати билан сув келмас ерларга сув келди, яъни: юқоридаги қишлоқларда ўлтурғон деҳқонлар ўз сувларидан кесиб «тўранинг боғиға» бердилар. Деҳқонларнинг кўплари тўранинг муриди бўлғони учун, тўра ул ишни жуда осон бажарди. «Оқ қилдим, қора қилдим!» деди, бўлди бас.

Кейинча «Симхоеф тўра»нинг ўзини ҳам боғдан ҳайдади, киргизмайдурғон бўлди. Шунчаликга ахмоқ тўра ўзининг камбағал деҳқонларини бир бойнинг манфаатига қурбон қилди. Синф жанжалларининг бир асоси мана шундай жойларда бўлар эди!

Кўпи мевалик дарахтдан иборат бўлғон ул кенг боғни жуда кўб, ҳадсиз-ҳисобсиз керак кўчатлари бор экан, ғалати овруповорий иморатлар, гулшанлар ясалган. Неча юзлаб қўй, неча ўнлаб мол-сийирлар, яхши ҳўкузлар, неча жуфт отлар турғонлар., деҳқончилиқ асбобларининг ҳам ҳар хили бўлғон.

Бу, албатта илгари вақтда, мана бу ички урушлар вақтида боғча тамом ишдан чиқиб, бир чакалакзор бўлуб қолғон. Иморатларини истеҳком ясаб олуб, босмачилар билан аскарларимиз, аскарларимиз билан босмачилар отишқонлар. Ҳисобсиз милтиқ тешиклари яқин замондаги даҳшатлик дамларни эсга солуб, масхара қилуб турадурлар...

Илгари тубжой халқидан бир неча киши боғни ҳукуматдан ижараға олғон эканлар. Кейинги вақтда ҳукумат ул ижарачилардан қайтариб олуб, «қишлоқ союзи» деган ташкилотга берган. Бу ташкилот — зироат муҳандислари юборғон, хўжаободликлардан мардикор йўллаб, ишлатиб турадир. Биз ўтуб кетаётқонда бир неча киши замбар тўкуб турар эди. Йиқилғон, бузулғон уйлар тузатилмакга бошлағон, боғчаға ҳам чинакам бел боғлаб ишлаган кўрунадилар.

Андижондан Хўжаободғача (адирларни қўшмасақ) қиш фасилларида йўл ёмон бўладир. Хўжаобод билан Уш орасида қиш фаслида ҳам йўл яхши, текис, қуруқ бўладур.

Кейинги сафаримизда кўкламнинг қўйнида, гуллар орасида кетдик. Йўл жуда чиройлиқ бўлғон эди, дарахтларни сиқиб, бўғуб олғон туфайли (Паразит) чирмовуллар қуюлуб тушабошлағонлар. Экинсиз, ўт босуб ётқон ерларга қўш чиққан, ҳайдалғон, чопилғон.

Ориғларни тузатганлар. Сувлар шириллаб оқиб борадур.

Ўшнинг яқинидаги тоғлар ҳайбатлик булуб кўруна бошладилар. Уш ва Андижон уязлариға кўклам фаслида ривож (шукри) етишдириб бературғон» «шукри тоғи», кўмкўк кўкариб ўнг биқинимизда турадур. «Сурат тоғ»нинг орасидаги узун, ўрмондек чиройлиқ йўлдан ўтуб борамиз. Ўша жойда ёғоч кўмир, қўйтуратурғон қўралар бор. Баъзиларининг оғзини очиб ўтун тўплаб қўйғонлар. Баъзилариға ўтун тиқиб, тайёрлаб қўйғонлар. Баъзилари тутун чиқариб куйиб турадур. Баъзиларининг ўти ўчқон, оғзиға чоплағон лойлари сарғайиб кесак бўлғонлар, очилишға ҳозир турадурлар.

Ўшка яқинлашқонда бир тўб катта терак келадур. Ўшликлар ҳам уни «катта терак» дейдилар. 1916 йилда Ушдан Николай ҳукумати ва Оврупо истилочиларининг улуғ қубонлиқлариға «мардикор — лошмон» номи билан олуб борилатурған ўшлик йигитларни Уш халқи катта-кичик — шу «катта терак»гача узатиб қўйғон эди. Йироқдан теракни кўриш билан, эсимга бечора мардикорлар тушди, аллаким-аллакимларни нафсларини қондириш учун шу — йироқ ерлардан аллақайларға бормоқ учун шу йўлға чиқиб, шу теракнинг тагига ота-оналарининг иссиғ ёшлариға қуюлғонлар...

Теракнинг ҳозир бошқа кароматни чиқибдур: кимдир, биров бу «эътиқодлиқ» бунда айтибдурким: «ҳар ким шу теракнинг пўстини қайнатуб ичса безгакдан қутуладур». Теракнинг ўзи ҳам бир неча юз йилги қадим терак эмасми, дарҳол «азизилигига ишонилибдур: одам бўйидан юқориғача пўстини тамом шилиб олибдурлар... Буни олмоқ учун дўқтурнинг қоғози (Рецепт) керак эмас, бир бошидан ўткан бирга-ўн қўшуб айтдими, ишонтирдими, бўлди. Қанча узоқ йўллардан шу бир қарич пўст учун келатурғон бечоралар бордур! Бас энди, Ўшга етиб қолдиқ!

«Бутун Фарғонада, ҳавосининг тозалиғи ва иқлимнинг хушлиғи жиҳатидан, Уш билан тенглашатурғон жой йўқ».

(Бобур).

«Фарғона музофотидаги шаҳарлар орасида энг гўзал жойға ўрнашқон ва энг соғлом иқлимға эга бўлғани — Ўшдур. Бу атроф, умуман жуда яхши суғориладур ва унинг муаттар бинафшалик кўклами, чинакам жозиб! Бундан бошқа яна ҳар қайда лолалар ва қизил гуллар ўсадур».

(«Қашқар амири Ёқуб» номли французча асардан.)

Бир ўзбек-турк ва бир французнинг бур маънини онглатқон юқоридаги икки сўзиға, ўзимдан бир нарса қўшуб ўтурмайман. Ўш — чинакам мақталишға арзийтурғон жой. Муни кейинги саёҳатимда бирга бўлғон рафиқларим ҳам жуда самимий бир тил билан сўзладилар.

Лекин...

Лекин, ҳозирги Уш Бобур айткан ва француз муаллифи ёзғон иқлим ва ҳавоға эга бўлса ҳам, ўзининг бу кунги бузғун ва хароба ҳоли билан 10 йил буруниги Уш ҳам эмасдур. Юқорида қўйғон сарлавҳам Уш шаҳрининг энг чинакам тилмочи!

Андижон йўлидан шаҳарга кириб кетаётиб, у ... 5-6 маҳаллани ўткунча бўшаб қолғон ҳовли жойларни ва уларнинг йиқилиб, оғдарилиб ётқон уй ва деворларини кўрасиз. Бозорға яқинлашқанингиздагина жон асар, тириклик асари, уй-жой, тузуклик асари кўрасиз.

Бозор куни бир баланд жойдан туруб томоша қилдим: оддий бир қишлоқ бозоридан бошқа нарса кўрунмайдур. Шаҳар ва шаҳарчиликдан нишон йўқ, вайрон бўлғон, бўлаётқон ва хароб бўлғуси катта мадрасалар ва уларнинг бир хил ваҳший чеҳра кўрсатучи кўпол пештоқлари — ўткандаги шаҳарликдан бир нишон ва аломат сақлаб турадурлар. От, туя... туя, от... ана шу, бозорининг энг кўб меҳмонлари.

«Эшагига ярашар тушови!» дегандек Уш шаҳрига яраша шаҳар ғамхўри, яъни: баладия шўъбаси! Шаҳарнинг биргина жойида, биргина наса кўрунмайдурким баладия шўъбаси ўшани қилғон бўлса... Бозор ўртасидан оқиб ётқон чиройлиқ сойнинг устида бир катта кўпрук солинибдур, суриштирсам: унда ҳам баладия шўъбасининг кўб дахли йўқ экан.

(Давоми бор).

1 Тоқта — шақилдоғ
2 Баладия — коммунал хўжалик
3 дилижон — тўрт ғилдиракли катта арава

3

XX аср кундалиги

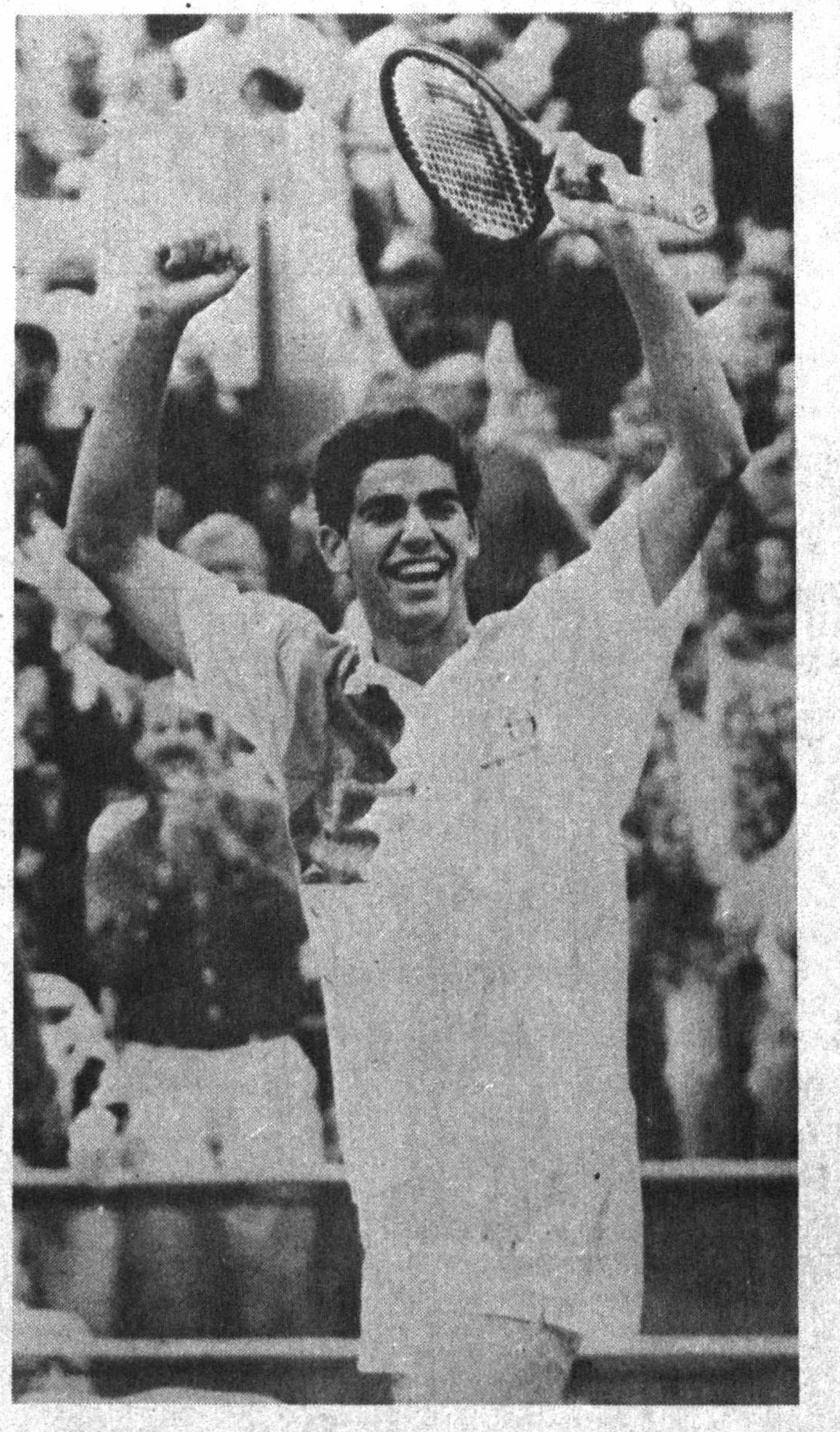

— Ёш теннисчилардан яқин орада ким «Энг кучли» деган номни ола билади?

Бу саволга Олмониялик машҳур теннисчи Борис Беккер 19 ёшли амриқолик П. Сампрас(суратдаги) деб жавоб берган. У бу йил Амриқо очиқ чемпионатида ғолиб чиқди.

ДПА — ТАСС сурати.

ГАЗАНДАЛАР ҚИДИРИЛМОҚДА

Никарагуа ички ишлар вазири Карлос Уртадо Кабреранинг айтишича, полиция меҳмонхонага ўқ отган газандаларни қидира бошлади, мамлакат президенти Виолета Барриос де Чаморро шу меҳмонхонада эди, деб хабар қилди Рейтер ахборот маҳкамаси Манагуадан.

Меҳмонхона ёнидан катта тезликда автомашинада ўтган номаълум жиноятчилар бинога автомат қуролдан камида 15 та ўқ уздилар. Шу пайт президент ўз жиянининг никоҳ тўйида қатнашаётган эди.

Полициянинг юқори мансабли вакили Рене Вивас бу можарони суиқасд қилишга уриниш эмас, балки «ҳукуматга қарши чўчитиш ҳаракати» деб атади. Ўқ отиш натижасида икки киши енгил жароҳатланди.

МУШУКЛАР КЎРГАЗМАСИ

Гданьск шаҳрининг «Оливия» залида наслдор мушукларнинг биринчи халқаро кўргазмаси тугади. Кўргазмада насли хилма-хил бўлган пахмоқ ва юмшоқ жунли миёвловчи «экспонатлардан» 250 тадан ортиқроғи намойиш этилди. Польша, Ғарбий Оврупо ва АҚШдаги бу қадимий уй ҳайвонларини севувчилар клубларининг аъзолари ўзлари тарбиялаётган жониворларни томошабинлар ҳукмига ҳавола этишди.

Кўргазмада ҳозирги пайтда кенг тарқалган Форс ёки Сиам мушуклари билан бир қаторда уларнинг мутлақо ғаройиб бир қанча турлари ҳам қўйилган эди. Томошабинлар Ўрмон мушуклари, Абиссия, Норвегия мушукларини қизиқиб томоша қилдилар. Ўрта асрлардаёқ Франгистондаги роҳиблар ташкилотларидан бирининг аъзолари етиштирган ва Оврупода энг қадимий насл ҳисобланган АҚШдан олиб келинган Картуз мушуги Гданьск кўригининг чинакам кашфиёти бўлди. Бу наслга мансуб мушуклар ов қилишга ниҳоятда кучлидирлар.

ҲАФТАНИНГ МУҲИМ ВОҚЕАЛАРИ

1 МАЙ, ЧОРШАНБА

АРИЗОНА штатининг Тусон деган жойида ўртача олислик ракеталарини тугатишга оид шартнома доирасида Амриқо ракеталарининг охирги туркуми йўқ қилиб ташланади.

БУГУН Прага, София, Варшавада митинглар, маёвкалар ва юришлар ўтказиш режалаштирилган.

ПАРИЖДА Франгистоннинг энг катта касаба союз бирлашмаси — Умуммеҳнат конфедерацияси ташаббуси билан Биринчи Май намойиши ўтказилади.

БУТУН Японияда Биринчи Май муносабати билан оммавий митинг ва намойишлар бўлиб ўтади.

ВЕНАДА Оврупода ишонч ва хавфсизликни мустаҳкамлаш тадбирларига оид музокараларда ялпи мажлис бўлади.

ЛАНСАРОТ оролида (Испаниянинг Канар ороллари туркумида) Испания ҳукумати раиси Ф. Гонсалеснинг ГФЖ канцлери Г. Коль билан учрашуви бошланади. Оврупода биргаликда хавфсизлик сиёсати, НАТО ва Ғарбий Оврупо уюшмасининг истиқболлари, янги халқаро тартибда БМТнинг аҳамиятини кучайтириш масалалари муҳокама қилинади.

ҚАРАКАСДА ЮНЕСКОнинг ташаббуси билан халқаро конференция иш бошлайди, бу конференция ҳозирги дунёда олий таълим тизимининг аҳамиятига бағишланади.

СЕУЛДА Франгистон Бош вазири Мишель Рокарнинг уч кунлик ташрифи бошланади.

ЧИЛИ ташқи ишлар вазири Энрике Сильва Симма Копенгагенга бир кунлик расмий ташриф буюради.

ЖЕНЕВАДА 5-халқаро китоб ва даврий матбуот салони очилади, унинг ишида 40 мамлакатдан 800 та нашриёт иштирок этади.

ПРАГАДА 1 майдан 5 майгача «аҳлоқ-одобни қайта тиклаш» мавзуида халқаро конгресс бўлиб ўтади.

2 МАЙ, ПАЙШАНБА

ИСПАНИЯГА қарашли Канар ороллар туркумидаги Лансарот оролида Испания ҳукумати раиси Ф. Гонсалеснинг ГФЖ канцлери Г. Коль билан учрашуви ниҳоясига етади.

ВЕНАДА Оврупода иқтисодий ва сиёсий ўзгартишларга бағишланган халқаро семинар иш бошлайди. У Австрия миллий банкининг ташаббуси билан ўтказилади.

АНГЛИЯДА маҳаллий ҳокимият органларига (Лондондан ташқари) сайлов бошланади.

БОННДА ЦДФ телекомпанияси раҳбариятининг журналистлар билан суҳбати бўлади, унда ССЖИ ва ГФЖнинг кинематографиячилари яратган ва гитлерчиларнинг ССЖИга қарши тажовузкорлигини тасвирлайдиган янги «Сенга лаънат, уруш» номли янги телефильми ҳақида гапириб берилади.

НЬЮ-ЙОРКДА амриқолик яҳудийлар қўмитасида АҚШ мудофаа вазири Ричард Чейни нутқ сўзлайди.

ЯПОНИЯНИНГ собиқ Бош вазири Нобору Такэсита Хитойга жўнаб кетади. У ХХЖда 3 кун бўлган вақтида Ли Пэн билан, Хитойнинг бошқа раҳбарлари билан учрашади.

3 МАЙ, ЖУМА

ВЕНАДА Овруподаги иқтисодий ва сиёсий ўзгаришларга бағишланган халқаро семинарнинг иши тугайди.

АҚШ Президенти Жорж Буш Оқ уйда Қўшма Штатларга ташриф буюрган Венесуэла Президенти Карлос Андрес Пересни қабул қилади.

ВАРШАВАДА 1791 йилги Польша конституциясининг 200 йиллигига бағишланиб, парламент иккала палатасининг тантанали мажлиси ўтказилади. У Овруподаги биринчи ва дунёдаги иккинчи конституция эди. Шу куни Польша жумҳуриятининг миллий байрами — Конституция куни нишонланади.

ЯПОНИЯ конституцияси куни — миллий байрам.

4 МАЙ, ШАНБА

ИККИНЧИ жаҳон уруши йилларида Австриянинг Эбензей деган жойида гитлерчиларнинг қамоқ лагери бўлган эди. Шу жойда нацистлар тутқунида ҳалок бўлган шўро кишилари ёдгорлиги тантанали равишда очилади.

АҚШ Президенти Жорж Буш Мичиган штати дорилфунунини битириб чиқувчилар ҳузурида ташқи сиёсат масалалари юзасидан нутқ сўзлайди.

ҲИНДИСТОН пойтахтидаги «Прагати майдон» кўргазмалар комплексида истеъмол моллари Умумҳиндистон кўргазмаси очилади. Унда мамлакатнинг ҳамма штатлари ўз маҳсулотини кўз-кўз қилади.

5 МАЙ, ЯКШАНБА

ФЛОРИДА штатининг Канаверал бурнидаги космодромда Амриқо астронавтининг космосга қилган биринчи парвози ўттиз йиллигига бағишлаган тантаналар бўлиб ўтади.

(ТАСС).

РАНГ-БАРАНГ ОЛАМ

УЛКАН РАКЕТКА

● ГИННЕСНИНГ машҳур «Рекордлар китоби»да номи тарқалган шундай бир теннис ракеткаси бор. У кондитер маҳсулотларидан тайёрланган бўлиб, узунлиги 7 метру 40 сантиметр, эни 2 метру 50 сантиметр. Уни Франгистоннинг Капдъ Адж деган жойида яшовчи кондитерчилар тайёрлашган.

Ракеткани тайёрлаш учун 900 дона тухум, 20 килограмм шакар, 45 килограмм мураббо, 102 килограмм хамир ишлатилган. Бундан ташқари кондитерчилар 10 литр алкоголли ичимликни ҳам ракеткага «тўйдириб ичирганлар». Шундай қилиб унинг умумий оғирлиги 309 килограммни ташкил этган.

ЎЗ ЮРТИДАН КЕТИШИГА АРМИЯ САБАБ БЎЛДИ

● БАЛАНДЛИККА сакраш бўйича икки марта жаҳон рекордини ўрнатган швециялик спортчи Патрик Шеберг ўз юртидан чиқиб кетди. У ўтган йили 22 октябрда Брюсселга келган ва Швеция ҳукуматига, ўз юртига қайтмаслигини айтган.

Сабаби — армияда хизмат қилмаслик. Чунки, ундан 19 ноябрь куни «Вестр Фрелунд» казармасида бўлишини талаб қилишганди. У 322 кеча-кундуз ҳарбий хизматда бўлиши керак эди.

ҒАРОЙИБ МУСОБАҚАЛАР

Хабарингиз бор, ўтган сонларимизда ушбу мавзу тўғрисида тўхталган эдик. Бугун яна шу ҳақда бироз тўхталсак.

Шимолий Шотландияда Швейцариядаги каби одат тусига кирган спорт ўйини бор, яъни оғир тош ё 7,5 килограммлик темир шарни узоққа улоқтириш. Иккаласининг бир-биридан фарқи шундаки, Шотландияда тошга ярим метр ҳода маҳкамланган, ўша ходадан ушлаб итқитилади. Машқ бажарилаётган вақтда айланма ҳаракат қилиш қатъиян тақиқланади. Швейцарияда эса тошнинг ўзи отилади. Шунингдек, Шотландияда ходани улоқтириш бўйича ҳам кўрик ўтказилади. Унда икки киши 4 ярим метр узунликдаги, оғирлиги ярим центнердан кам бўлмаган ходани чўккалаб ўтирган спортчи қўлига тикка қилиб қўяди-да, четга чиқишади. Спортчи эса ўрнидан туриб, тез югуради ва ходани улоқтиради. Сўнг кутади: агар ерга бироз ботиб санчилган хода орқага — улоқтирган одам томон йиқилса, спортчи ютқазган ҳисобланади, олдинга йиқилса, ғолиб.

БАЙРАМ БУГУН, БАЙРАМ БУГУН!

«Байрамлар йўқолиб ке-тар экан-да» дея хавотир, ташвишга тушаётганлар кўп. Аввало таъкид жоиз. Биринчи май-ни капиталист ёки шўро ўйлаб топган эмас, махсус қарорлар билан ҳаёт боғига олиб кирилган «қизил» байрам ҳам эмас бу. Оғир болғалардан қўллари қадоққа айланган ишчининг кўнгил ёзар куни, елкасидаги юкини ташлаб, эмин-эркин нафас оладиган лаҳзаси эди бу.

Бугунги совуқ кунларнинг изғиринида қолди у. Изғиринда эси оққан кўчага чиқади, ақлли кун илингунча бир чеккада туради.

Бир ходимамиз: «Байрамни йўқотмаслик керак», деди. Тўғри гап. Яхши байрамлардан воз кечиш елкадаги янги тўнни ечиб улоқтиришдек телбанома бир иш. Биринчи Май байрамининг заволга юз тутмаслиги аниқ. У вақтинча ҳаёт саҳнасидан пастга туширилди. Лекин ўша саҳнага боқинг, изғирин шамоллар орасида байрам руҳи кезиб юрибди. Ҳамма бирдек бошини қуйи эгиб ўтирганн йўқ. Суратчиларимиз Д. Жалолов, А. Мирзажонов ва Ж. Қозоқ олган тасвирларга боқинг: кўнглингиз сал юмшайди, ўтган ширин дамларингизни, шодликка, қувончга тўлган ажиб ва латофатли паллаларингизни эслайсиз. Энтикасиз. Ва беихтиёр «Яна шундай кунлар келармикин?!», дейсиз. Кунинг ўн беш қоронғи, ўн беш ёруғ. Ўшал кунлар келади. Албатта келади. Фақат ўшал кунларнинг келиши бугунги саъйи-ҳаракатларимизга боғлиқлигини унутмасак бас!

Шаҳар, ноҳия, қишлоқларда-ми байрам руҳи кезиб юрибди. Халқимиз ҳар қандай қийин пайтлардам ғам чўккан руҳини шодлантира олган. Шундай халқ билан фахрлангинг келади ва бундай лаҳзаларда айтиладиган сўзнинг унутмайсиз: «Қутлуғ кунингиз муборак, одамлар!».

Ҳарқалай байрам-ку бугун, байрам!

Тўлқин ҲАЙИТ.

ЖАҲОН ЧЕМПИОНАТИ ТОШКЕНТДА ЎТАДИ

Шу йилнинг 11-20 октябрь кунлари жумҳуриятимиз пойтахтида футбол бўйича ногиронлар командалари ўртасида жаҳон чемпионати бўлиб ўтади. Ушбу қарорга куни-кеча жумҳурият вице-президенти Ш. Р. Мирсаидов имзо чекди.

ССЖИ терма командаси асосини ўтган йили жаҳон чемпиони унвонини қўлга киритган Тошкентнинг «Матонат» командаси ўйинчилари ташкил қилади. Чемпионатга кетадиган сарф-харажатларни ҳам шу команда ўз бўйнига олган.

Дастлабки маълумотларга қараганда мусобақаларда қатнашиш учун ҳозирданоқ Англия, Бразилия, Гватемала, Олмония, Сальвадор, АҚШ ва Чехословакия жамоалари розилик берган. Чемпионатда иштирок этиш учун бошқа мамлакатлар ҳам ҳужжатларни жўнатишмоқда.

«НАВБАҲОР» ОЛДИНДА

Мамлакат чемпионатида қатнашаётган жумҳуриятимизнинг иккала командаси ҳам ўз майдонларида ўтказган ўйинларни ғалаба билан якунлади. Кейинги ўйинда «Нефтяник» «Шинник»ни 3:1 ҳисобида доғда қолдирган бўлса, «Навбаҳор» «Локомотив»нинг дарвозасига жавобсиз иккита тўп йўллади. Наманганликлар бешта ўйиндан етти очко тўплаб, кучли бешликдан жой олиб туришибди.

Қолган ўйинлар натижалари қуйидагича бўлди: «Таврия» — «Ротор» — 3:2, «Тилигул» — «Қайрат» — 0:0, «Динамо» Ст — «Зенит» — 1:1, «Котайк» — «Пардаугава» — 1:0, «Факел» — «Динамо» Сх — 0:0, «Текстильшчик» — «Нефтчи» — 4:0, «Кубань» — «Ростсельмаш» — 0:1, «Зимбрул» — «Уралмаш» — 1:0, «Буковина» — «Геолог» — 2:0.

ФИНАЛДА КУЧСИЗЛАР БЎЛМАЙДИ

Хоккей бўйича жаҳон чемпионатида медаллар учун курашадиган командалар ҳам аниқланди. Маҳаллий ишқибозларнинг эҳтиросли қўллаб-қувватлашларига қарамасдан Финляндия терма командаси бу йил ҳам кучли тўртликдан жой ололмадилар. Гарчи кейинги ўйинда канадаликларни 4:3 ҳисобида ютган бўлишига қарамасдан Чехословакия терма командасига ҳам кучлилар қаторига кириш насиб этмади.

Совринлар учун ССЖИ, Канада, Швеция, АҚШ командалари кураш олиб борадиган бўлишди.

Янги шеърлар

Куйлагим келур баҳорни

Бир «уҳ» тортиб қўйгандай замин,
Уйғонгандай новда, дарахтлар.
Кўклам нишқи тушдими чоғи,
Сабза урган дала ва қирлар.

Бир илиқлик — Фаслда, сўзда,
Ҳали эриб битмаса-да қор.
Қиш улгуриб кетмаган кўзда,
Соғинч бўлиб йиғлайди баҳор.

Муҳиддин БОБОЁР.

* * *

Осмон юлдузларин сочди саҳардан
Томларга, тошларга, кўзим, завқларга..
Қувонч далаларга чопди шаҳардан
Осилиб шохларга, симлар, шавқларга.

Яланғоч боғларга яна кўрк сунбул —
Ёруғлик, улуғлик олиб баҳордан
Оқариб йўлларим, кўксим оқ кўнгул
Осмон юлдузларин сочди наҳордан.

Абдулҳай НОСИРОВ.

АСКАР ТАСКИНИ

Соғинчдан сирқираб оғриганда дил,
Бошингда осмонлар пасайиб ногоҳ,

Кўзингга қадалса мен қайтгувчи йўл —
Укинма, Онажон, ўзингсан паноҳ!

Тушларимда кўриб кўнглим тоғлашур
...Бир тиниқ қўшиққа чайилиб олам —

Нечук хавотир-ла дилинг доғлашур
Менинг суянчим, мунисим, Онам!

Ҳали тўйлар бўлар, бағринг тўладир,
Келинлар танлабон овунган дунё.

Ул кун тилгинангдан гуллар куладир
Ва қайтур боғларга сен кутган зиё!

Сочингдан сирқираб оғриганда дил
Сенга суянаман, суянчим Онам!

Камолиддин САЙФУТДИНОВ,

Карвон борар оҳиста...

Карвон борар оҳиста,
Манзилимиз мубҳамдир.
Бизнинг карвон йўлида
Дўзах азоби жамдир.

Барханлар раста-раста
Тўфонли довонимиз,
Нор туямиз шикаста,
Сўқирдир сарбонимиз.
Олақуроқ оломон
На савдогар, на боймиз,
Назар қилмаган Раҳмон,
Ҳаммамиз тенг—
гадоймиз.
Карвон борар оҳиста,
Манзилимиз мубҳамдир,
Нор туямиз шикаста,
Ҳамроҳимиз аламдир.

* * *

Иккимизнинг кафтимиз
Лиммо-лим буғдой эди,
Меҳримиздан дон еган
Бахт қуши — Ҳумой эди.
Нега кунлар безиё,
Офтоб бўлди заъфарон.
Нечун саҳар еллари
Айтмай қўйдилар азон,
Нечун кечар кечалар
Энди бесафо, беой?!
— Сен — хасис, мен
зиқнаман,
Ташлаб кетди ул Ҳумой...

Муҳиддин ОМОН.

Миш-мишлар ва ҳақиқат

«ТУРМУШ ТАШВИШЛАРИДАН ҲОЛИ ЭМАСМИЗ...»

Ўзбекистон ССЖ Фанлар академиясининг Иқтисод илмгоҳига мени иқтисодий ислоҳотлар, бозор муносабатларига ўтишга унчалик алоқадор бўлмаган саволлар олиб келди. Гап шундаки, кейинги пайтда Тошкентда жумҳурият Президенти ва унинг оиласи тўғрисида турли миш-мишлар тарқатилмоқда. Иқтисод илмгоҳида катта илмий ходим бўлиб ишлайдиган Татьяна Акбаровна Каримова билан учрашувга ҳам шу сабаб бўлди.

— Татьяна Акбаровна, миш-мишлар ва уйдирмалар одатда ҳақиқий, ишончли маълумотлар етишмаган, ўзига хос «бўшлиқ» пайдо бўлган жойда туғилади. Бундан ана шу бўҳтонларни тарқатувчилар фойдаланиб қолишга ҳаракат қиладилар. Кимнинг бўлмасин шахсий ҳаётига аралашишга йўл қўйиб бўлмаслиги тушунарлидир. Шунга қарамасдан Сиз Президент оиласи қандай яшаши, қандай имтиёзларга эга эканлиги тўғрисида қисқача гапириб бера олмайсизми?

— Бошқалар сен ва сенинг ҳаётинг ҳақида ўзингдан кўпроқ биладилар, деган ҳазил ибора бор. Мен турли миш-мишлардан хабардорман, албатта. Уларга ўзим ҳам, оиламизда ҳам ҳар хил ёлғон-яшиқларга қандай муносабатда бўлиш керак бўлса, шундай муносабатда бўламиз. Ўзинг ва яқинларинг тўғрисида турли бўлмағур гапларни эшитиш нохуш эканлиги табиийдир. Аммо шундай уйдирмалар тарқатаётган кимсалар бўлса, начора. Шу сабабдан биз уларга умуман эътибор бермаймиз. Чунки, бундан муҳимроқ ишлар ва ташвишлар кўп.

— Бироқ кўпларнинг ўйлашига кўра Президент ва унинг оиласи жуда бўлмаганда турмуш ташвишларидан ҳолидир...

— Йўқ, биз ҳам турмуш ташвишларидан ҳоли эмасмиз. Айниқса, ўта тақчиллик ва нарх-наволар қиммат бўлган бугунги шароитда. Фақат миш-мишлардагина гўё бизнинг уйимизга хоҳлаган вақтимизда, хоҳлаган нарсамизни: озиқ-овқатми, кийим-кечакми, бошқа буюмларними бепул олиб келишаверади. Ҳаётда эса мен зарур нарсаларни дўкон ва бозордан бошқалар қатори харид қиламан. Уйда ҳам барча аёлларга хос юмушлар билан шуғулланишга тўғри келади: таомлар тайёрлайман, уй йиғиштираман, кир ювaман, дазмол босаман. Хайриятки, яхши кўмакдошларим — қизларим Гулнора ва Лола бор. Биргаликда рўзғор юмушларининг уддасидан чиқамиз. Либосларимизни ҳам кўпинча ўзларимиз, «Бурда» ойномаси тавсиялари асосида тикамиз.

— Наҳотки, ҳар бир уй бекаси орзу қилганидек, бу ташвишларнинг ҳеч бўлмаса бир қисмидан қутилишнинг имконияти бўлмаса?

— Биласизми, мен ҳамма нарсани ўзим қилишга одатланганман. Қизларимни ҳам шундай тарбиялаяпман. Биз илгарилари ортиқча ҳашамларсиз қандай яшаган бўлсак ҳозир ҳам шундай яшаяпмиз. Оиламизда энг асосийси бир-биримизни тўғри тушунишдир. Фикримча, бирор оила бусиз иноқ яшай олмаса керак. Ҳозирги мураккаб ва таҳликали даврда оила ҳаёт ташвишларини ёддан кўтарадиган, хордиқ чиқаришга имкон берадиган ўзига хос хотиржамлик ороли бўлиши керак.

Ислом Абдуғаниевични яхши биладиганлар унинг характери ва биринчи навбатда ўзига ғоят талабчанлигидан хабардорлар. Баландпарвозликка йўймангу, аммо у энг аввал бировлар ҳақида ўйлайдиган ва ғамхўрлик қиладиган одамлар тоифасидан. У киши қаерда ишламасин, биз қаерда яшамайлик ҳамиша шундай бўлиб келган. Бу масалада биз уни тўла-тўкис қўллаб-қувватлаймиз.

— Уй соҳиби рўзғор юмушларида қандай ёрдам кўрсатади?

— Очиғини айтганда, у кишидан кўп ҳам ёрдам кутмаймиз. Бунга ўзи деярли бўш вақтлари бўлмайди ҳам. Май ойида у киши билан турмуш қурганимизнинг 20 йиллигини нишонлаймиз. Шу йиллар давомида уларга иш доимо биринчи ўринда турганлигини айтишим керак. Хизмат ташвишлари иш вақти тугаши билан ҳеч қачон тугаган эмас ва тугамайди. Улар уйда ҳам шу масалалар билан машғул бўладилар. Ҳал қилинмаган муаммолар, ўзларини ташвишлантираётган масалалар ҳақида кўп ўйлайдилар. Тузукроқ дам олиш учун бўш вақтлари қолмайди. Биргаликда, бутун оиламиз билан ўтказган ҳар бир бўш соат биз учун алоҳида байрам. Афсуски, бундай байрамлар биз истагандек кўп бўлмайди. Ўрни келганда Ислом Абдуғаниевич менга ва фарзандларига кўпроқ вақт ажрата олмаганликларидан ўзлари ҳам азият чекишларини айтишим керак. Начора, биз ғоят мураккаб даврда яшаяпмиз.

— Лекин отпуска пайтлари ҳам бўлади-ку? Кечирасизу, аммо ўша тарқатилаётган миш-мишларга ишонилса, гўё Сиз бутун жаҳонни айланиб чиққан эмишсиз.

— Бир инсон сифатида хорижнинг қаеринидир кўриш истагим бор. Аммо афсуски ҳали бирор чет эл мамлакатида бўлмаганман. Отпускамиз ҳам одатда белгиланган муддатдан анча илгари тугайди. Дам олиш бошларида Ислом Абдуғаниевич аввалига ишдаги муаммолардан ўзларини бироз чалғитишга ҳаракат қиладилар. Аммо кўп ўтмай у кишини янги ғоялар, янги масалалар чулғаб олади. Шунинг учун кўп ўтмай биз яна уйга қайтиш тараддудига тушиб қоламиз. Мен бунга кўникиб қолганман ва у киши характерини ўзгартиришга уринмайман.

— Татьяна Акбаровна, Сизнинг бўлимингизда, Сизнинг иш жойингизда суҳбатлашаяпмиз...

— Бу билан нима демоқчи бўлаётганлигингизни сезиб турибман. Кўпчилик Президентнинг рафиқаси ишламайди, деб ўйлашса керак. Лекин мен ўзимни ишсиз тасаввур эта олмайман. Иқтисод илмгоҳида 17 йилдан бери ишлайман. Қизиқарли масалалар, жумладан, аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш, бозор муносабатлари муаммолари билан шуғулланаман. Ишимдан ҳам, жамоамиздан ҳам мамнунман.

— Айтингчи, умуман бирор имтиёзларга эгамисизлар?

— Агар, буни имтиёзлар деб аташ мумкин бўлса, биз жумҳурият Олий Кенгаши Президент учун белгилаб қўйган нарсалардан фойдаланамиз. Масалан, бизга машина ажратилган. Дала ҳовлимиз бор. Лекин у давлатники. Ислом Абдуғаниевич ўз лавозимига кўра Президент учун кўзда тутилган кўпгина нарсалардан фойдаланмаслигини ҳам айтишим керак.

Миш-мишларга қайтсак, улар қаердан пайдо бўлганлигига қарамасдан исботини топмагач, қандай пайдо бўлган бўлса шундай унут бўлишига ишончим комил. Шу билан бирга оддий кишиларнинг ўзи миш-мишларни тўқиб чиқарувчилар ва тарқатувчиларга муносиб баҳоларини беришларига ҳам ишонгим келади.

Суҳбатдош
Сергей АЛЕКСЕЕВ.
(«Тошкент оқшоми» 1990 йил 30 апрель).

БАЙРАМ ҚУТЛОВИ

«Ёш ленинчи» рўзнома жамоаси учун ҳар бир байрамни кўнгилли кутиб олиш одат тусига кириб қолган. Куни кеча таҳририятда 1 Май — меҳнаткашларнинг Халқаро бирдамлик кунига бағишланган кеча уюштирилди. Бу сафарги байрам рўзнома таҳрир ҳайъати аъзоси Муқаддас Абдусаматованинг 50 ёшлик тўйларига тўғри келди. «Паркент гуллари» ансамблининг Рўзимбой Мадаминов бошчилигидаги бир гуруҳ хонанда-ю созандалари, — Қ. Отажонов, Р. Раҳимов, Қ. Искандаровлар ўзларининг дилрабо куй ва қўшиқлари билан кечага янада файз киритдилар. Таҳририят номидан уларни ҳам баҳор байрами билан чин кўнгилдан муборакбод этамиз.

Буюк ипак йўли—мулоқот йўли

...ХОРАЗМДА

18 апрель куни Туркманистон — Ашхобод шаҳридан йўл олган ЮНЕСКО — «Буюк ипак йўли — мулоқот йўли» халқаро экспедицияси икки кун муқаддам жумҳуриятимиз ҳудудига ташриф буюрди. Улар Нукусда бўлишди, Мўйноқ шаҳрига боришди, Орол денгизи бўйида рўй бераётган экологик аҳвол билан танишишди. Фарангистон, Англия, Олмония, АҚШ ва Оврупонинг бошқа давлатлари, шунингдек Иттифоқимиз олимлари иштирок этаётган экспедицияни бугун хоразмликлар кутиб олишди.

Экспедиция аъзолари воҳада беш кун бўлишади. Хивада 2—3 май кунлари «Буюк ипак йўли»даги «шаҳар ва карвонсаройлар» мавзусида Халқаро илмий семинар ўтказилади.

Мухбиримиз вилоят, фирқа қўмитаси котиби Комилжон **ИБРОҲИМОВ**га бир неча саволлар билан мурожаат қилди.

— Воҳада бўлиб ўтадиган тадбирлар билан таништирсангиз.

— Халқаро экспедиция аъзолари қадим маданият бешикларидан бири — диёримизда бўлишганда, ўтказилаётган тадбирлар орқали бутун Жаҳон жамоатчилигининг фикр-эътиборини Ўрта Осиё ва Қозоғистондаги тарихий ёдгорликларни, маданий обидаларни сақлаш, ҳудуддаги халқларнинг кўп асрлик маданиятини қайта тиклашдек хайрли ишга жалб қилишади. Халқимизнинг анъаналари, одоб ва турмуш расм-русумлари ранг-баранг. Шу боис уларни ўрганиш учун экспедицияда бир неча гуруҳлар тузилган...

— Вилоят комсомол ташкилотлари экспедиция фаолияти ва унинг мазмундор ташрифидан қандай баҳра олишади, ҳисса қўшишади!

— Экспедиция иштирокчилари учун ранг-баранг дастур тузилган. Масалан, Хивадаги кўҳна Аркда фольклор-этнографик байрам маросимлари бўлиб ўтади, қатор ташкилотларда учрашувлар уюштирилади. Бу ишларда ёшларимиз фаол қатнашишади.

— Экспедиция аъзоларининг байрамдаги иштироки ҳақида сўрамоқчи эдик...

— Вилоят маркази ва барча ноҳия марказларида меҳнаткашлар сайиллари бўлиб ўтади. Коммунистик ташкилотларимиз қизиқарли синов, кўриклар, томошалар тайёрлашган. Экспедиция иштирокчилари Урганч ва Хива шаҳридаги 1 Май сайилларида қатнашадилар.

(Рўзномамизнинг навбатдаги сони 4 майда чиқади).

Бош муҳаррир Жаббор РАЗЗОҚОВ.

ТАҲРИР ҲАЙЪАТИ: Муқаддас АБДУСАМАТОВА, Аҳрор АҲМЕДОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Зиёвиддин ОРТИҚХЎЖАЕВ, Карим РАҲИМОВ, Зайниддин РИХСИЕВ (масъул котиб), Қурбон ЭШМАТОВ.

Таъсис этувчи: Ўзбекистон ЛКЁИ Марказий Қўмитаси
(УЧРЕДИТЕЛЬ ЦК ЛКСМ УЗБЕКИСТАНА)

Рўзнома 1925 йил 8 февралдан чиқа бошлаган.

БЎЛИМЛАР: ёшлар сиёсати — 32-57-93; ижодкор ёшлар — 32-55-96; табиат ва экология — 32-57-52; иқтисодиёт ва тижорат — 32-58-47; ахлоқ ва ахборот — 32-57-52; спорт ва ватанпарварлик — 32-55-81; халқ таълими — 32-58-48; хатлар ва оммавий ишлар — 32-56-57; қабулхона — 32-56-58.

Манзилгоҳимиз: 700083. Тошкент, Ленинград кўчаси, 32-уй.
Индекс: 64607.
380.000 нусхада чоп этилади.

Қўлёзмалар ҳамда суратлар муаллифларга қайтарилмайди ва таҳлил этилмайди.

Рўзномамиз ҳафтанинг сешанба, чоршанба, жума, шанба кунлари чиқади.

Яна рўзномада кўришгунча!

Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси.

Буюртма 5388. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12